Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879 TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 98. — ŠTEV. 98. NEW YORK, FRIDAY, APRIL 25, 1924. — PETEK, 25. APRIL A, 1924. VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

PREISKAVA ZADEVE PROTI WHEELERJU

Prejšni generalni pravdnik Daugherty je označil senatorju Wheelerja, proti kateremu je bila uvedena sedaj posebna preiskava, kot "rdečkarja". — Pravi, da je bilo njegovo odstranjenje iz urada del velike protiameriške zarote. — Daugherty je govoril o peklenskih naklepih komunistične internacijonale.

Washington, D. C., 24. aprila. — Medtem ko je sena- Wheeler, glavni inkvizitor senatnega preiskovalnega komiteja, ki preiskuje uradno poslovanje prejšnega generalnga pravdnika Daugherty-ja, odločno zanikal en del trditev prejšnega generalnega pravdnika, je Daugherty v nekem svojem govoru v Columbus, Ohio, spravil na dan povsem nove obdolžbe proti senatorju Wheelerju.,

Te nove obdolžitve, v katerih je Daugherty spravil svoje sovražnike v stik z ruskimi komunisti, so vzbudile tukaj velikansko razburjenje, posebno vspričo dejstva, da je Daugherty izjavil, da je preiskava njegovega urad. poslovanja le del velikanske zarote, koje namen je uničiti zaupanje v javne može ter uničiti s tem sistem vlade.

Daugherty je rekel v svojem govoru, da je rajše resigniral kot da bi prispeval k "izdajalski stvari" s tem, da bi izročil preiskovalnemu komiteju akte in zapiske justičnega departmenta, kot sta zahtevala senatorja Brookhart in Wheeler, "ki sta preživela vse preteklo poletje v Rusiji v družbi svojih sovjetskih prijateljev, — istih sovjetskih in komunističnh voditeljev, ki pridigajo uničenje ustavne vlade ter celo uničenje človeškega življenja."

"Zapiski justičnega departmenta," je nadaljeval, "vsebujejo zadostne dokaze o načrtih, namenih in peklenskih naklepih komunistične internacijonale. To internacijonalo je obdolžil Daugherty, da je instigiraa zarata proti vladnim uradnikom.

Senator Wheeler na drugi strani pa je izjavil, da so ugotovila Daugherty-ja lažnjiva in napačna ter da je bil njegov namen pri preiskavi izgnati iz justičnega departmenta skoro ducat visokih uradnikov, ki so znani kot ohijska ganga in v Columbusu kot "us boys".

Namignil je tudi, da se bo preiskava precej zavlekla, ker so dokazi, spravljeni dosedaj na dan, "le kapljica v čebru."

Daugherty je trdil nadalje, "da so romanja ameriških senatorjev v Moskvo aranžirali komunistične oblasti, potem ko se je izjalovil njih napor, da pridobe za svojo stvar ameriške delavske organzacije." ,

"Tam, v Rusiji, so brez dvoma spravili na dan nove inšpiracije," je nadaljeval, "kakšne korake naj se stori, da se še nadalje ohromi vlado Združenih držav ter omaje stebre, ki jo podpirajo."

Daugherty je posvetil pretežni del svojega govora obrambi svoje administracije kot generalni pravdnik ter rekel, da je na dan, "ko je bil predsednik Coolidge vsled napačnih poročil prisiljen zahtevati mojo resignacije," justični department bolj uspešno posloval kot pa ob kateremkoi drugem času v zgodovini republike.

"Neprestano in povsem neupravičeno kritiko so izvajali nad justičnem departmentom ter generalnim pravdnikom oni, ki so pričakovali in tudi zaslužili postopanje radi sleparij pri vojnih kontraktih, radi kršenja protitrustne postave, radi kršenja prohibicijske postave in tako dalje," je rekel. "Kljub vsemu temu pa je bil department varen pred vsemi takimi napadi ter je uspešno posloval v vseh svojih posameznih panogah.

"Predsednik Coolidge je sam to dobro vedel ter se pogosto izrazil v tem smislu. Številni med onimi, ki so vprizarjali najhujše napade na vlado, justični department in generalnega pravdnika, so stali pod vplivom drugih, vendar pa jih ni mogoče popolnoma oprositi, kajti poročila departmenta kažejo njegove čudovite uspehe, posebno v teku zadnjih treh let."

Na te trditve je odgovoril senator Wheeler, da je justični department še vedno poln članov ohijske gange in da je treba najprvo pometati te ven, predno bo mogoče ugotoviti, kako velikanske zasluge si je stekel department pod upravo Daugherty-ja.

NIKAKEGA ODLOGA ZA ŠEST BANČNIH MORILCEV.

Baton Rouge, La., 24. aprila. — Nikakega odloga se ne bo dovolilo šestim Italijanom obsojenim na smrt na vešalih v Amire, dne 9. maja radi umora Dallas Calmes dne 8. maja 1921. Tako je izjavil governer Parkes ter rekel, da je njegova odločitev zaključna.

Roy Leona iz Brooklyna je priznal v ponedeljek zvečer, da je oddal strele, ki so ubili Calmesa in vprizorjeni so bili napori, da se izposluje od governerja preložitev izvršitve smrtne kazni, dokler se ne bo sestal pomilostilni svet junija meseca. Leona je priznal, da so bili vsi možje oboroženi, ko so prišli v Independence v namenu, da oropajo neko banko. Rop je preprečil Calmes, ki je pričel streljati, a sam padel v boju, ki je sledil.

DVA ALBANSKA BANDITA ARETIRANA.

Rim, Italija, 24. aprila. — Tukajšnji albanski poslanik je izjavil, da se je albanskim oblastim posrečilo aretirati dva bandita, ki sta ustrelila ameriška državljana Roberta L. Colemana in Georga de Langa.

Sodišče ju je obsodilo na smrt.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

LASTNI BRAT JE OBTOŽIL HOFFMANA

Najnovejše izpovedi, ki so baje skrajno neugodne domnevanenemu morilcu Mrs. Bauer. — Prstni odtisi umorjene. — Zaslišana je bila tudi ločena prejšna žena Hoffmana.

V zadevi fimskega operatorja, Harry Hoffmana, katerega so prijeli ter obdržali v zaporu kot osumljenega umora Mrs. Maude Bauer, je velika porota zaslišala sedem prič. Med temi je bil tudi Albert Hoffman, brat osumljenega. —

Seveda je vse, kar se vrši na seji velike porote, tajnost, vendar pa se je včeraj glasilo, da je Albert Hoffman konečno priznal, da mu je poslal brat svojo 25-kalibersko avtomatično pištolo tri dni po umoru Mrs. Bauer ter mu naročil, naj spravi orožje. V slučaju, da bi ga policija kaj izpraševala, pa naj trdi, da je dobil orožje že šest tednov pred umorom Mrs. Bauer. V splošnem pa naj sploh pozabi na pištolo, če bi ga kdo izpraševal glede nje.

Ko so ga detektivi zaslišali glede te stvari je Albert Hoffman izprva trdil, da ne ve ničesar o kaki pištoli. Pokoril se je namreč željam svojega brata, a sedaj je preklical svoje prvotne izpovedi. Harry Hoffman je baje sam pred par dnevi priznal detektivom, da je poslal svojemu bratu pištolo šele tri dni po umoru Mrs. Bauer.

V kolikor je mogoče izvedeti, so izpovedale včeraj nekatere priče, da jim je Hoffman v tednu, ki je sledil umoru Mrs. Bauer, povedal, da ga ima policija na sumu kot morilca. Med včeraj zaslišanimi so bili trije muzikanti Palace gledišča v Port Richmondu, v katerem je bil nastavljen Hoffman ter njegov pomočnik v projekcijskem prostoru, sedemnajst let stari Harry Elkins ter neki neimenovan meščan iz Port Richmonda. Kot priča je bil nadalje zaslišan policist Benditto. Hoffman je po svoji aretaciji pripovedoval detektivom, da mu je Benditto rekel, da sumijo njega, Hoffmana, kot morilca Mrs. Bauer. Benditto je izjavil včeraj pod prisego, da je vsak dan opravljal službo pred Palace gledščem, da pa ni napravil dotične pripombe napram Hoffmanu, kajti če bi imel le najmanjši sum, da je mogoče Hofmana spraviti v zvezo z umorom, bi ga bil enostavno aretiral.

Vse kaže, da se je veleporoti posrečilo spraviti vsaj nekaj jasnosti v celo zadevo.

Kapitan Van Wagner in drugi policijski uradniki so šli včeraj na Evergreen pokopališče v Elizabeth ter vzeli odtise prstov na desni roki umorjene, ki počiva v grobišču. Na kovinskih delih notranje strani avtomobila Hoffmana so našli namreč sledove ženske roke. Druge priče so seveda izpovedale, da je nosila Mrs. Bauer rokavice, ko so jo zadnjikrat videle.

V velikem spremstvu detektivov in pomožnih šerifov so prevedli včeraj Hoffmana iz Richmond okrajne jetnišnice v New Brighton, v policijsko sodišče. Zagovornik Norton je zahteval oproščenje Hoffmana, a sodnik Croak je na zahtevo pomožnega okrajnega pravdnika pridržal Hoffmana za nadaljinh 24 ur v domnevi, da bo do takrat dvignje na obtožba proti osumljenemu. Če se to ne bo zgodilo, bo še vedno lahko pridržal Hoffmana na temelju obtožbe, dvignjene proti njemu od Mrs. Campbell.

Pred sodiščem in v sodišču so se zopet zbrale velikanske množice. Hoffman je zaničljivo opazoval ljudi ter se izrazil napram nekemu detektivu, da je skrajno čudno, da se ljudje tako zanimajo zanj.

Okrajni pravdnik Fach je včeraj zvečer priznal, da je povabil na zaslišanje Mrs. Lilian Levine, ki stanuje v Bronxu. To je ločena prva žena Hoffmana, rojena Salomon, ki se je pozneje zopet pročila. Hoffman je rekel, da ni bil še nikdar oženjen, ko se je pred sedmimi leti poročil s svojo sedanjo ženo. Oblasti bodo skušale ugotoviti, če je resnično ločen od svoje prve žene, ali če je kriv bigamije.

MARCONI SE JE LOČIL OD SVOJE ŽENE

Pred kratkim se je sodnijsko ločil slavni italijanski iznajditelj signor Marconi od svoje žene, ki je bila pred poroko Beatrice O'Brien, rodom Irka. Takoj po ločitvi se je poročil z markikizo Marignol. Slika nam predstavlja Marconija in njegovo prvo ženo.

MEHIŠKI FEDERALCI PRIČELI PRODIRATI

Mehiške federalne čete, ki štejejo za enkrat dva tisoč mož, bodo prodrle v gričevje, da napadejo še preostale vstaške čete.

Vera Cruz, Mehika, 24. aprila. Vlada koncentrira dva tisoč mož med Paso del Macho ter Corcoloba v namenu, da prične prodirati proti goratemu okraju, v katerem se nahajata Huatusco in Coscomatepec, dva važna kavna središča ter skoro nezavzeti postojanki.

General Aguilar je dospel v Huatusco v soboto s 400 možmi, da prevzame poveljstvo nad ustaši, ki operirajo, v okraju pod poveljstvom generalov Mundoz, Dominguez, Solis in drugih. Vstaši štejejo približno tisoč mož ter je namen njih poveljnikov braniti postojanke proti napredujočim federalnim četam.

Vstaši so sedaj objavili, da so sledilci generala Angelo Flores in da ne bodo odložili svojega orožja, dokler se ne bodo vršile predsedniške volitve. Tukajšni vladni uradniki so pa mnenja, da ne bodo nudili vstaši nobenega resnega odpora.

Soglasno s potniki, ki so dospeli semkaj na krovu parnika Fritzoe, je mesto Frantera v državi Tabasco še vedno v rokah vstašev. Vstaški general Alvarado se nahaja v Villa Hermosa in nadalj ni vstaški oddelki se koncentrirajo v državi Tabasco.

Vstaški general Mayeotte je baje popolnoma zapustil ozemlje držae Vera Cruz. Glasi se, da se nahaja sedaj v bližini Amozoc, v državi Puebla.

ANGLEŠKI PRINC BO SVAK ALEKSANDRA?

V zadnjem času so zopet pričele krožiti govorice, da se princ iz Walesa zanima za najmlajšo hčerko rumunskega kralja in kraljice. — Nekoč je rekel, da je "čeden keber".

London, Anglija, 24. aprila. — List World ima dosti vzroka za domnevanje, da je glavni namen napovedanega obiska rumunskega kralja in kraljice pri kralju pri kralju Juriju in kraljici Mariji tekom prihodnje londonske sezije, razpravljati o zaroki najmlajše hčerke rumunske kraljice Marije, Iliane, ki ni še stara šestnajst let, s princem iz Walesa.

Kraljica Marija, ki je znana kot najboljša ter najbolj zmožna držania na Bližnjem iztoku, ima že dev poročeni hčerki Prva je žena odstavljenega grškega kralja, druga pa žena jugoslovanskega kralja Aleksandra. Pred nedavnim časom je informiral nekega poslanika, da namerava poročiti Iliano "z najlepšim in najbolj mogočnim princem".

"Ta pripomba, ki je takoj pričela krožiti po evropskih kancelarijah, je imela baje precej podlage, vspričo informacij, katere je dobil list World od neke osebe, ki zavzema odlično mesto na angleškem dvoru.

Uspeh načrta je odvisen od želja princa iz Walsa, ki ni hotel dosedaj ničesar vedeti o kaki poroki. Pred nekako osmimi meseci sta angleški kralj in kraljica sklenila opustiti vsako prigovarjanje v tem oziru, in izza onega časa naprej je kazal princ iz Walesa več zanimanja za zakon kot poprej.

Stališče princa napram zakonu v splošnem je razvidno iz pripombe, katero je pred kratkim izrekel napram nekemu članu angleškega parlamenta:

— Kadar se bom oženil, se moram poročiti z deklico, ki pozna job, kajti nečedno bi bilo vprašati za roko tako, ki bi ne bila trenirana v takem poslu.

Stališče princa napram mladi balkanski princesinji ni neugodno. Znano je, da je rekel o njej, da je "čeden keber" in "good sport". Tako daleč segajo informacije Worlda, ki prihajajo iz angleških virov.

Iz rumunskega vora je izvedel World, da je odgovoril princ iz Walesa precej ugodno na povpraševanja, vprizorjena po naročilu rumunske kraljice. Stališče princa v tem oziru je naslednje:

— Obljubil je, da bo resno razmišljal o stvari in da je prosil svoje stariše, naj ga seznanijo s princesinjo Iliano. Če jo bodo stariši odobrili, ter jo smatrali za sposobno, se bo pokoril njih željam, seveda pod pogojem, da bi ugajala drug drugemu.

Rekel pa je, da je princesinja še skrajno mlada, komaj šestnajst let in da mora napraviti on še nekaj potovanj po kolonijah predno se končno ustanovi in da se vsled tega prav nič ne mudi s poroko.

Princesinja Ilana je lepa, vitka, močna in zdrava. Ljubi športe, zna dobro jahati, plavati in telovaditi. Po rodu je pravnukinja kraljice Viktorije. Njena mati, kraljica Marija, je hči drugega sina Viktorije, princa Alberta.

Kot je že na Rumunskem navada, je šla Iliana nekoč k slavni ciganki in ta ji je prorokovala baje naslednje:

— Poročila se boš z lepim princem, kojega kraljestvo bo segalo preko morja in dežel. Poročila se boš iz ljubezni, in ljubezen bo tvoja beseda in ščit. Krona, ki ti jo bo posadil na glavo, bo sicer težka, a zelo svetla, in ljubezen bo olajšala težo na tvojem čelu.

DR. KARL HELFFERICH ŽRTEV KOLIZIJE

V bližini Bellinzone sta se trčila dva vlaka. — Več oseb mrtvih, med njimi tudi znani nemški finančnik dr. Kral Helfferich. — Sprva je bilo rečeno, da se je smrtno ponesrečil tudi predsednik nemške državne banke. — Uprava nemških železnic zavrača vsako krivdo.

Berlin, Nemčija, 24. aprila. — V bližini Bellinzone stao se trčila včeraj dva brzovlaka. Pri tej priliki je izgubilo življenje več ljudi, med njimi tudi znani nemški finančni izvedenec dr. Karl Helfferich, ki se je s svojo teto vračal iz Italije.

Vagon, v katerem se je vozil, je bil popolnoma razdejan. Materijalna škoda znaša nad šest milijonov frankov.

Sprva je bilo rečeno, da se je smrtno ponesrečil tudi dr. Hjalmar Schacht, predsednik nemške državne banke, par ur pozneje se je pa izvedelo, da Schachta ni bilo na vlaku.

Dr. Helfferich se je mudil pri svojem tastu ob Lago Maggiore. Vračal se je proti domu, ker se je hotel udeležiti volilne kampanje v interesu nemških nacijenalcev.

Švicarsko časopisje pravi, da je uprava nemške železnice kriva nasreče. Uprava nemških železnic pa te obdolžitve odločno zavrača.

Dr. Helfferich je bil odločen nasprotnik zavezniških izvedencev, ki so določali in določali, koliko more in mora Nemčija plačati. On je bil zagrizen nasprotnik takozvanega Dawesovega načrta.

Do zadnjega dihljaja je bil z dušo in srcem monarhist. Tega se ni sramoval, ampak je vedno povdarjal svoje prepričanje.

Vsako leto je parkrat obiskal bivšega kajzerja v Doornu.

Poročilu o Helfferichovi smrti je pristavil "Lokal Anzeiger" naslednji komentar: —

Zdi se kot da so se vse peklenske sile zarotile proti nemškemu narodu. Tekom enega meseca je izgubila Nemčija svoja dva največja moža. Umrl je najbolj zmožni ekonom in nemški organizator Hugo Stinnes. Sledil mu je dr. Helfferich, najzmožnejši nemški politik, največje upanje Nemčije.

PROCES PROTI LAŠKIM BANKIRJEM.

Rim, Italija, 23. aprila. — Pod predsedstvom Tittonija je začel danes italijanski senat obravnavo proti trinajstim bankirjem.

Med njimi je dvanajst ravnateljev italijanske diskontne banke, ki je bankrotirala 28. decembra 1921.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. = $13.50 2000 Din. = $26.80 5000 Din. = $66.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni zavod".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir ..... $10.10 300 lir $14.85
500 lir ..... $24.25 1000 lir $47.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opatiji in Zadru.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben dopust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE $1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Tel. Cortlandt 4687.
Glavno zastopstvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Owned and Published by

Slovenic Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKER, President, LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers: 82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.0
Za pol leto	$3.00	Za pol leta	$3.5
Za New York za celo leto	$7.00	Za inozemstvo za celo leto	$7.0
Za pol leta	$3.50	Za pol leta	$3.5

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli po možnosti po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2879

ALLIED PRINTING 646 TRADES UNION LABEL COUNCIL New York, N. Y.

INDUSTRIJALNI BOJ NA ČEŠKEM

V Čehoslovaški se ni dosedaj postavno nikdo dotakosemurnega delavnika. Industrijalci obeh narodnosti kriče sicer na vse pretege ter zahtevajo revizijo postave glede osemurnega delavnika, ki je z ozirom na nemško konkurenco baje neobhodno potrebna, a vlada si misli: — čemu nakopati si sitnosti v parlamentu, če gre stvar tudi brez parlamenta, če je tudi tako mogoče kršiti postavo glede 48-urnega tedna?

Vsled tega so se industrijalci pa vsej republiki lotili naloge, da z vsemi mogočnimi sredstvi vzamejo delavcu osemurni delavnik. To se seveda zgodi na strogo demokratičen in "postaven" način. Delavstvo je dosedaj mirno sprejelo vse tozadevne mahinacije.

V nekaterih velikih napravah delajo delavci 48 ur v petih dnevih, in v drugih napravah so morali delati delavci preko časa brezplačno. Ofenziva podjetnikov pa je sedaj zadela v nekem važnem in znanem industrijalnem okraju nepričakovano na odločen odpor delavstva.

V Tannwaldu, glavnem kraju severo-češke tekstilne industrije niso hoteli pred šestimi tedni delavci v sedmih velikih obrtih, v celem 3000 ljudi, delati devet in štiridesetih ur pri snaženju, katero delo se je preje opravilo v okvirju osem in štiridesetih ur.

Delavci so obeh narodnosti, Čehi in Nemci ter pripadajo štirim različnim strankam.

Lastniki podjetij so proglasili izprtje, a delavci se niso brigali za to ter vztrajali na svojem stališču. Podrobnosti tega boja so izvanredno zanimive. Treba si je namreč zapomniti, da je med temi tri tisoč delavci celih sedemdeset odstotkov žensk, ki se bore prav tako odločno kot delavci ter se ustavljajo vsem šikanam orožništva, ki je zasedlo naprave.

Gre le za eno uro na teden, a za to uro se bore delavci tako odločno in navdušeno kot so se nekoč borili za osemurni delavnik.

Podjetniki so sicer skušali importirati stavkokaze, a njih tozadevni poskusi so se izjalovili, ker so izprti delavci pregnali skebe na vse štiri strani.

Boj tekstilnih delavcev v Tannwaldu je prvi poskus čehoslovaškega delavstva, da ustavijo ofenzivo podjetnikov proti osemurnemu delavniku.

Priča nadalje o izvanredni moči češkega in posebno severočeškega proletarijata, brez razlike narodnosti, kajti izprti so stradali in zmrzovali tekom najstrožjih zimskih mesecev za eno uro v tednu, kajti ta ura je pomenjala zanje osemurni delavnik.

Davki v Jugoslaviji.

Neki zseljenec se je obrnil do izseljeniškega poslanca z nekaterimi vprašanji, ki utegnejo biti zanimiva tudi za druge izseljence, in zato priobčujemo odgovor, ki ga je dobil.

Vprašanja se glase:

1. Ali se more dolg, ki je bil narejen tukaj, iztirjati v domovini?

2. Če se vrne človek od tod v domovino z gotovo svoto prihranjenega denarja, koliko plača državi od tega davka v odstotkih?

3. Koliko se plača državi davka od jutra zemlje, od hiše in od živine po glavi?

4. Koliko se plača voznine na železnicah po kilometru?

5. Ali imajo v slučaju delitve dveh bratov, od katerih ima eden 5 otrok, drugi je pa neoženjen, vsi člani družine pravico na enak del, ali le bratje, kakor je bilo pod Avstrijo?

6. Ali velja pri nas kaj prvi ameriški državljanski papir v slučaju vrnitve v Ameriko?

Odgovor je sledeči:

V Združenih državah narejen dolg se more le tedaj sodno iztirjati, če se dolžnik vrne v S. H. S. in je naš državljan. V tem slučaju mora verovnik vložiti tožbo pri sodišču, v katerega področju živi dolžnik. Sodb ameriških sodišč naše sodnije za sedaj ne izvršujejo. Toda v kratkem se bodo med našo kraljevino in Združenimi državami izvršila pogajanja o pogodbi, po kateri jih bodo lahko izvrševale.

Na druga vprašanja je dal delegat finančnega ministrstva v Zagrebu odgovor, ki velja le za področje Hrvatske in Slavonije, ker so v drugih pokrajinah drugačni davki, in bi bil prosilec pravzaprav moral navesti, v kateri pokrajini leži njegova posest.

1. Na obresti vloženega denarja obrestni davek 10% od letnega obrestnega dohodka. Na ta davek se plačuje še 35% splošna dohodninska in 60% vojna doklada, na davek in obe dokladi pa invalidski davek, ki raste progresivno napram temelju, in najvišji ključ iznaša 20% od temelja. Naposled se plača na davek in doklade še 30% izredna doklada.

2. Na zemljišče se plača zemljarina, ki znaša 20% katastralnega čistega dohodka; katastralni čisti dohodek je pa odvisen od kulture zemljišča, od kraja, kjer leži zemlja, in od razreda, v katerega je uvrščena. Zato se ne more natančno določiti višina samega davka od jutra, giblje se izmed ene pare in 32 dinarjev na leto.

3. Na hišo a) če jo lastnik sam uživa, se plačuje razredni hišni davek, ki se ravna po številu stanovanjskih prostorov in kategorij, v katero spada dotično mesto; zato se tudi tukaj ne more natančno reči, koliko znaša davek na eno hišo. Na razredni hišni davek se plača 40%, splošna dohodninska in eventualno 60% vojna doklada, na davek in obe dokladi pa invalidski davek in 30% za izredni davek.

4. Naposled, če presega skupni dohodek kakšnega davkoplačevalca — torej od obresti zemljišča, hiše, obrti itd., 2500 dinarjev na leto se plača dohodnina, katere ključ je progresiven napram višini dohodka, tako da iznaša od 2500 dinarjev 58 dinarjev in raste do 6% skupnega dohodka. Na razpisano dohodnino se plača posebna doklada, ki iznaša po višini dohodka 15 do 120% temeljnega davka.

5. Če ima davkoplačevalec imovino, katere vrednost presega 5000 dinarjev, plača še davek od imovine, ki na 5000 dinarjev iznaša 2.50 in raste progresivno do 0.6%. Na ta davek se predpisuje posebna doklada, ki iznaša po višini vrednosti 15 do 120% temeljnega davka.

6. Na dohodnino in davčno imovino z dokladami se predpisuje invalidski davek in 30% izredna doklada.

7. Na temeljne davke predpisujejo občine in mesta svoje posebne naklade po svojih potrebah. Od živine se ne plačuje državni davek, ampak občinski.

IV. Za vožnjo na železnicah se plačuje 30% od kilometra in dodatno 15%: na primer: za 100 kilometro 30 dinarjev in 15%; 34 dinarjev in 50 par.

V. V slučaju delitve se deli po vejah (ne pa po številu članov) kakor je bilo tudi prej.

VI. Prvi papir ne daje nikakrne prednosti. Če se želi prosilec vrniti v domovino le za šest mesecev, je najbolje, da potuje v mesecih novembru decembru ali januarju in da se ne vrne ob koncu ameriškega naseljeniškega leta . . . kadar je naša kvota že izčrpana, pa pred 30. junijem, tako da ne obremeni naše kvote. V tem slučaju je nabolj varen, da ne bo imel sitnosti s potnim listom in sploh z vrnitvijo.

Novice iz Slovenije.

Radi tatvine

v tovarni "Petovia" na Bregu pri Ptuju sta bila aretirana Hoffman in njegova žena. Hoffman je bil pred dvema letoma nastavljen v tovarni "Petovia", kjer je baje kradel zgornje dele čevljev, katere je njegova žena razpečavala pri ptujskih čevljarjih. "Petovia" ima škode več tisoč dinarjev. Imenovana se nahajata sedaj v preiskovalnem zaporu v Mariboru.

Prijeta tatinska družba.

Zagrebški kriminalni policiji se je posrečilo spraviti na varne tatinsko družbo, ki je prošli mesec izvršila veliko tatvino v dvoru barona Turkoviča pri Petrovčah v Savinjski dolini. Ravno ista družba je vlomila tudi v avtomobilno garažo Franca Kokolja v Celju, od koder so odnesli avtomobilskih potrebščin v vrednosti nad 20.000 dinarjev. Tudi ta plen so hoteli vnovčiti v Zagrebu. Pri tatvini je bil zlasti oškodovan bančni ravnatelj Pintar v Ljubljani. Ukradeno blago je policija zasegla ter vrnila lastnikom.

Vlom v Trbovljah.

V noči 31. marca je bilo vlomljeno v trgovino Edvarda Požuna in odnešeno za več tisoč kron blaga. Vlomilec je neznan.

Drzen vlom pri Ločah.

V noči od 3. na 4. aprila je bil izvršen drzen vlom v trgovino Drago Čokla v Sv. Jerneju pri Ločah. Vlomilci so vdrli v stransko okno prodajalne, izruvali z debelim drogom močno železno okensko omrežje in si napravili na ta način dohod v trgovino. Izbrali so samo najboljše sukna, svilene batiste, platno, konfekcijo, plete in rute. Izropali so tudi vse predalčke s kavo, grozdiči, rozinami in sladkorjem ter odnesli slanino in žganje. Izpili so tudi okoli 30 jajc. Vlomilci so izginili brez sledu. Škoda znaša nad 30.000 Din. Orožniki so pridno na delu.

Izgon nevarnih tatov.

Samski delavec Vinko Smerdel iz Št. Petra na Krasu in zidar Štefan Gruber iz Chrudima na Češkem sta izgnana iz Jugoslavije kot nevarna tatova.

Pravico javnosti

je odreklo ministrstvo prosvete frančiš. gimnaziji v Kamniku.

Čudna pijeteta.

Iz Maribora poročajo: Pod stopniščem tukajšnjega oprajnega sodišča se nahaja še danes, v šestem letu po razpadu Avstrije, slika cesarja Franca Josefa, "molečega za mir narodov". Mislimo, da je taka pijeteta (spoštovanje) popolnoma neumestna in da taka slika ne spada več na tako mesto.

Ker je dekle zapeljal.

Nežika J. je ovadila Jerneja N. iz ljubljanske okolice, da jo je pridobil za intimno občevanje po triletnem znanju s pretvezo, da jo poroči. Fant pa ni držal svoje obljube. Baje radi tega, ker mu mati ni hotela izročiti posestva, če si ne poišče bogate neveste, kar pa Nežika ni bila. Fant je poslušal mater in si je zbral drugo nevesto. Kmalu po poroki je Jerneja tožila zapeljana Nežika in Jernej je bil obsojen na 3 tedne zapora in mora poleg tega plačati Nežiki 5000 dinarjev. Jernej se je proti razsodbi pritožil, vendar vzklicno sodišče ni izpremenilo kazni. Vzklicno sodišče se je uverilo, da je dekle na dobrem glasu in da je Nežiko premotil Jernej šele po večmesečnem zalezovanju in z obljubami, da jo vzame za ženo, ker potrebuje dobro in pridno ženico, če tudi ne bi imela dote. Premotil je sam sebe.

Peter Zgaga

Živele so štiri prijateljice, lepe kot nagelnov cvet. Prva Marija, druga Ana, tretja Margareta, četrta Antonija.

Neprestano so bile skupaj. Istega leta in istega meseca so se vse štiri poročile.

Poročile so se dobro. Delati jim ni treba; njihovi možje imajo več kot za potrebo.

Žive v istem kraju, v razdalji par sto korakov. Poročile so se pred petimi leti.

Marija se elegantno oblači, hodi po plesih, zabavah, kadi cigarete, pije najfinejše pijače; na razpolago ima avtomobil, dve služkinji in šoferja. Vesela je in zabavna. Nihče še ni videl v njenih očeh sence nezadovoljstva.

Ana se je že dvakrat razporočila. Sedaj je v tretjič poročena. Za žensko družbo ji ni dosti mar. V hlevu ima par konj s katerima se vozi, in posebnega arabskega konja za ježo. Razposajena je kot razposajen fant.

Margareta je zamišljena in otožna. Zvečer sanja v mesečini in pestuje v naročju dve mački. Z možem se ne razumeta prav posebno.

Antonija je dobra gospodinja. Sama kuha in neprestano skrbi, kako bi bolj postregla svojemu možu. Njena edina zabava so otroci, njeno stanovanje je njeno kraljestvo.

Marija, Ana in Margareta so velike prijateljice.

Kadar srečajo Antonijo na cesti, je niti ne pogledajo. Pravijo, da jim dela škandale in da je precej prismojena.

★

Angleški princ se bo baje poročil z najmlajšo hčerko romunskega kralja.

Njena mati pravi, da je princ lep in mogočen.

Jaz sem ga videl, ko se je peljal pred petimi leti po newyorškem Broadwayu.

Lep ni nič, bolj kot pa mogočen.

Ljudje, ki imajo kaj pojma o mogočnosti evropskih princev, si lahko ustvarijo pojem o njegovi lepoti.

★

Volitev, ki se bodo vršile dne enajstega maja v Nemčiji, se bo udeležilo šestindvajset nemških strank.

Med njimi je najbolj zanimiva stranka pastatov, to je človeških bitij, ki niso ne moški, ne ženske.

Iz te stranke se vse časopisje norčuje. Po mojem mnenju se pa ni treba norčevati iz nje.

V to stranko bi moral popravico spadati skoraj ves nemški narod.

Kajti izza sklepa miru pa do današnjega dne Nemci res ne vedo, če so mandeljci ali babce.

★

Ko bodo enkrat odpravili v Californiji kugo na gobcih in parkljih, naj prično odpravljati govorniško epidemijo v kongresu.

★

Sedaj v dobi brezžičnega brzojava in telefona, se je začela velika debata glede prostosti zraka.

Velike kompanije hočejo tudi zrak kontrolirati ter diktirati, kdo ima pravico s pomočjo radio poslušati petje, govore in koncerte.

Vlada Združenih držav je pa pred krakim izjavila, da je zrak neprekliena in neoporečna lastnina vseh ljudi.

Zrak je tudi vse, kar ima marsikdo.

Žal, da niso washingtonski gospodje povedali in razložili, kako je mogoče od zraka živeti.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898 — Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 953 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 196 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 561, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 617 — 10th Ave. West, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 209 American State Bank Bldg., 106 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON BRAČIČ, Room 806 Bakewell Bldg., 307 Diamond and Smithfield Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1234 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK ŠKRABEC, 4823 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 430, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 510 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK KORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 760 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 833 Park Str., Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na prednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniške spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 2 člani ali članicami.

Orijentalski humor.

Nasradin-hodža je jedel zelo rad repo, a v njegovem vrtu ma je že zmanjkala. Vzame lestvo, se odpravi k tujemu vrtu, prisloni lestvo ob zid, spleza na vrt in pričnne puliti repo. Posestnik ga zapazi, teče k njemu, a Nasradin-hodža plane preko lestve na zid, je pobegne za seboj in ko se malo oddahne, dela, kakor da bi počival.

Gospodar ga začne zmerjati za lopova, ki krade na tujem vrtu in mu žuga, dokler ne zakriči Nasradin-hodža z zida nanj:

"Svojemu vrtu ukazuj in svoji repi, ne pa meni in mojim lestvam! Nisem tat, tudi jaz sem posestnik in to so moje lestve!"

"Kaj pa iščeš na mojem zidu z lestvami, če nisi tat?"

"Lestve prodajam in prodajam jih, kjer hočem!" se zadere Nasradin-hodža nanj in se odpravi domov z repo v torbi in lestvami na ramenih.

Nasradin-hodža je imel zlobnega soseda, s katerim sta stanovala pod istim slemenom, hiša ob hiši. Ker sta se vedno prepirala, se Nasradin-hodža nekoč domisli, da se mu maščuje. Zapali svojo hišo, da bi tako zgorela tudi sosedova ter se odpravi nekam izven trga, da bi nihče ne sumil, da je sam zažgal. Ko gorita obe hiši, se nabere silno ljudi, a namesto, da bi gasili, odnašajo, kar kdo more.

Ko povedo Nasradinu-hodži, da gori njegova hiša, odvrne povsem mirno:

"Škoda, da se nisem domislil prej, da tudi sam kaj ugrabim. Ker sem prišel že prepozno za ropanje, se bom vsaj ob ognju malo pogrel."

Nekega dne gre Nasradin-hodža v džamijo k molitvi in stoji baš za duhovnikom. Ko so pričeli z litanijami, potegne neki šaljivec Nasradina-hodžo za hlače. A Nasradin-hodža — ni bev, ni mev — pobegne nato duhovnika s tako silo za hlače, da bi ga bil kmalu podrl na tla. Ko se duhovnik okrene in jezno pogleda Nasradina-hodžo, se ta oglasi:

"Nisem jaz kriv, vprašaj onega, ki stoji za mano!"

Nasradin-hodža je zgubil svojega osla. Ko ga išče, pa venomer pravi:

"Hvala Bogu!"

Prašajo ga, zakaj se zahvaljuje Bogu. Na to jim odgovori:

"Zahvaljujem se Bogu, na njem bil na oslu. Če bi bil sedel na njem, bi se bil zgubil še sam."

Nasradin-hodža je imel črnega petelina in ga je odnesel na trg, da ga proda. Pride neki kupec in reče:

"Baš ta petelin mi ugaja; če bi bil bel, bi ga kupil in dobro plačal."

"Jutri ti prinesem belega petelina, samo da se pogodiva", reče Nasradin-hodža.

Kupec pristane na to in se pogodita, da prinese Nasradin-hodža belega petelina, a kupec denar.

Komaj pride Nasradin-hodža domov, reče ženi:

"Žena, daj mi dober kos mila!"

Žena mu prinese cel sveženj mila. Nasradin-hodža si zavihe rokave, zgrabi petelina in ga začne prati. Pral ga je ves dan in porabil cel sveženj mila, a petelin ni postal bel, nasprotno, bolj ko ga pere, črnejši postaja in bolj se sveti. Končno opusti Nasradin-hodža to delo, vzdihne in reče:

"Oj, ljudje božji, to pa vam je trpežna barva!"

Nasradin-hodža je šel krog polnoči na ulico in se tam sprehajal. Sreča ga mestna straža in ga vpraša:

"Gospodar, kaj pa iščeš ob nepravem času na ulici?"

Nasradin-hodža mu odgovori:

"Spanje sem izgubil, pa ga iščem."

Nekoč je Nasradin-hodža prédigoval, pa zine med drugim tudi sledeče:

"O, vi pravoverni, zahvalite se Bogu, da ni dal kamelam peroti. Če bi jih bil Bog ustvaril krilate, bi sedele na strehah vaših hiš, a kaj bi bilo potem z vami?"

Nekega dne reče žena Nasradin-hodži:

"Drži malega, dokler dovršim to delo."

Nasradin-hodža si posede otroka v naročje, a ko ga drži, ga dete zmoči. Nato zmoči tudi Nasradin-hodža otroka. Žena mu reče razjarjena:

"Oh, gospodar, čemu si pa to naredil?"

Nasradin-hodža odgovori:

"Žena, hvali Boga, da je bil to moj sin. Če bi bil kdo drug, bi mu kaj hujšega naredil."

Nasradin-hodža je šel v gozd sekat drva. Pride velik in požre osla. Nekdo to vidi in začne volka preganjati. Nasradin-hodža mu reče:

"Oj, človeče, to bi bil moral poprej narediti, zdaj ni treba, da ubiješ volka, ko je sit."

NOVA ZANIMIVA KNJIGA

NA KRVAVIH POLJANAH

Spisal Ivan Matičič

Cena s poštnino $1.50

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in o polkovem uporu ter njega zaključi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 35 slik in velja

"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Kdo prenaša kužne bolezni.

Glavne prenašalke najrazličnejših kužnih bolezni so žuželke. — Malarijo prenaša komar, pegavico pa uš. — Podganska bolha je prenašalka kuge. — Jako dosti bolezni prenašajo tudi hišne muhe. — Muhe v hiši bolnika lahko postanejo vsem stanovalcem nevarne.

Danes je pač splošno znano, da prenaša malarijo, to zavratno in dolgotrajno bolezen, komar vrste Anopheles. Ta komar potrebuje vode, v katero odlaga svoja jajca. Zaradi tega se malarija zlasti pojavlja v močvornatih krajih. Svoj čas so mislili, da jo povzroča nek miazma, to je strupen vzduh močvirnate zemlje. Manj znano pa je, da se komar Anopheles sam okuži, ko vsesa kri za malarijo obolelega človeka, odnosno da služi parazitom malarije, ki jih priševamo praživalicam, kot nekak gostitelj. Ti paraziti se v njegovem želodcu spolno razmnožijo v klice srpaste oblike, ki prederejo želodčno steno in se vsled svoje premičnosti slednjič naselijo v komarjevi slinavki. Ako sedaj komar uje človeka, štrkne v bodlino nekaj sline in z njo več ali manj srpastih klic, ki se naselijo v človeških krvnih telesih. V teh doživljajo drugo nespolno razmnoževanje. In na vsako tako razmnožiltev odgovori človeški organizem z mrzlico, ki je za malarijo značilna.

Iz vojne je znano, da prenaša pegavico bela ali "gvantna" uš. Tudi ta se pri tem okuži, ker nahajamo dozdevno povzročevalko pegavice Rikettsio Prowazeki v njenih prebavilih. Le-to so krstili po dveh najzasluženejših raziskovalcih pegavice, Američanu Rickettsu in Poljaku Prowazeku. Vendar še ni točno ugotovljeno, ali je Rickettsia v resnici vzrok pegavici, ker je dosedaj ni bilo moč lačiti in vzgojiti v čistorejni kulturi. Vsled tega se tudi še ni dalo dognati, ali jo imamo prištevati bakterijam, torej najprimitivnejšim rastlinskim bitjem ali praživalicam.

V osrednji Afriki divja spalna bolezen, pri živalih ngana (onemoglost) imenovana. Ne loti se samo človeka, ampak tudi parkljarjev, zlasti volov, konjev, mezgov, in velblodov. Umiranje ljudi in poginjanje živali onemogoča prizadetim pokrajinam ob toku rek Kongo, Niger, Senegal in v okolici Viktorija-Nianza jezera vsak gospodaski napredek. Spalno bolezen povzročajo tripanozomi, mikroskopično majhne praživalice, ki se pregibajo s pomočjo repičev in bičastih nitk. Pri napodenih ljudeh in živalih jih nahajamo v možganski in hrbtenjačni tekočini, v mezgi žlez in v krvi. Prenašata jih dve vrsti takozvane cece-muhe. Glossina palpalis in Glossina morsitans. Tudi tripanozomi doživljajo dvojno razmnoževanje, spolno v (cece-muhi) in ne spolno v obolelih ljudeh in živalih. Glede spalne bolezni, koje zatiranje je iz narodno-gospodarskih vidikov nedogledne važnosti, si je stekel velike zasluge nemški bakteriolog Koch, ki je tekom triletne ekspedicije 1906—1909 na licu mesta proučeval vse okoliščine. V atoksilu, derivatu arzena, je našel uspešen lek. V najnovejšem času je sestavila kemična tvornica Fried. Bayer in Co. v Leverkusenu še učinkovitejše zdravilo: o katerem se je oksfordski biolog Huxley izjavil, da je za antantne države v financijalnem pogledu več vredno, kakor vsa reparacijska svota, ki so jo predpisale Nemčiji. Angleška in Franoska sta namreč na gospodarskem povzdigu osrednje Afrike najbolj interesirane.

Podganska bolha je prenašalka kuge. Odkar je kuga v srednjem veku kot "črna smrt"' opustošala Evropo, je v naših krajih neznana. Stalno pa se pojavlja v Indiji in vzhodni Aziji. Kuga je pravzaprav bolezen podgan. Po obolelih podganah jo ladje še dandanes časih prenesejo v Evropo. Pojavi se potem v posamnih slučajih v pristaniških mestih, toda ne vzbuja nam nobene groze več, ker vemo, kako se širi in kako ji moremo do živega. Že v srednjem veku so vsakokrat opazovali veliko umiranje podgan, preden se je kuga razpasla pri človeku. Bacile kuge pa prenaša iz krvi podgan bolha, ki živi kot zajedalka prav tako na živalih kot na človeku. Bolha, ki vsesa z njo tudi kužne bacile, ki se v njenem želodcu izredno razmnožijo, tako da ga docela napolnijo. Ko podgana pogine, zapuste bolhe njeno mrhovino in okužijo ali druge podgane ali celo človeka, razširjajo bolezen na vse strani. Vrhu tega je ugotovljeno, da prenašajo bolhe kužne bacile po večini s svojim izmetkom, ki ga puste na kraju ugriza. Iz izmetka prodirajo bacili po mali ranici v človeško telo.

Velikega pomena za prenašanje nalezljivih bolezni so brezdvomno tudi hišne muhe. Glede griže je to neizpodbitno dokazano. Pred par leti se je bakteriološkem laboratoriju v Hannoveru pripetilo, da je počil stekleni pokrov nerabljene Petrijeve skodelice. V takih skodelicah se na želatinskem hranilu vzgajajo bakteriji. Pod pokrov je prišla muha, ki je lazila po želatini. Predstojnika laboratorija je zanimalo, kaj bo posledica, in ravnal je s skodelico prav tako, kakor da bi bil vanjo vcepil bakterije. Po par dneh vzraste obilo kultur: pred vsem razne plesni, pa tudi bacili griže in difterije ter razni strepto- in stafilokoki, povzročevalci gnojenja. Bakteriji so se očividno držali muhinih nog, od koder so prišli na želatino in so se razplodili. Iz laboratorija niso mogli biti, kajti v takih zavodih mora vladati najstrožja snažnost in čistoča, sicer bi bakteriologi ogrožali sami sebe. Ta slučajna poskušnja je zanimiva in velepoučna. Kaže nam opasnost hišne muhe. Širše okolice muhe k sreči ne morejo ogrožati, ker njih polet ne sega predaleč. Toda v hiši bolnika in nje bližnji okolici postanejo lahko vsem stanovalcem nevarne. Ta slučajna poskušnja nas uči, da moramo zlasti skrbno zaklepati in pokrivati hrana in jedila, po katerih muhe kaj rade posedajo. Ako imamo na primer v hiši bolnika z grižo ali tifusom, ki s svojimi izločili trosi bacile, je neizogibno, da prenesejo muhe bacile na jedila, s katerimi se potem lahko okuži ta ali oni sostanovalec.

Končno izpričujejo vsi navedeni primeri osnovno ugotovitev bakteriologa Kocha, da je glavno izhodišče kužnih bolezni vsikdar zopet oboleli človek. Pri njem moramo torej v prvi vrsti pričeti z odvračevalnimi napravami. Pri kužnih boleznih, ki jih prenašajo žuželke, pa moramo razen tega stremiti za tem, da onemogočimo bakterijem in praživalicam razmnoževanje izven človeškega telesa. Razpravljanje o tem bi šlo preko okvira tega članka. Omenimo naj na primer le, da se morajo cece-muhe vsake dva do tri dni napiti živalske krvi. Preiskavanje njih želodčne vsebine je dognalo, da je to skoraj izključno kri krokodilov. Ako bi torej v rekah in jezerih osrednje Afrike s pokončavanjem jaje in zatiranjem mladičev iztrebili krokodile in obnem posekali ali požgali goščavo tik ob vodah, bi vzeli cece-muham življenske pogoje in s tem onemogočili tripanozomom razmnoževanje. Enake namene zasleduje pri malariji osuševanje močvirij, ki bi komarjem vzelo življenske pogaje, parazitom malarije pa možnost razplojevanja.

Najboljša krava.

Kmet (novemu hlapcu): — Pri nas imamo običaj, da okrasimo vsako velikonoč kravo, ki daje največ mleka, z vencem. Tako bomo storili tudi letos!

Hlapc: — Dobro, prav. Drugo jutro — Velikanoč — je poslal hlapec vso živino s pastirjem na pašo in ko je prišel kmet v hlev, je videl, da ima venec — vodovod.

Razne vesti.

Nevarna maska.

V "Nemškem domu" v Moravski Ostravi se je vršila pred kratkim velika maskarada. Pozornost je vzbujala dražestna maska krasne postave, ki je imela obliko stožca sladkorja. Okoli in okoli pa so bili pritrjeni resnični in pravi cukrčki. In vsaka druga maškara, pa tudi civilni ljudje, so smeli vzeti z lepe maske po en cukrček. Tako je imela maska-sladkor takoj nešteto občudovalcev, pa tudi jemalcev in jemalk. Nenadoma pa je sladkor-maska izginila.

Toda nesreča nikoli ne počiva. Nenadoma se je pričela plesna dorana prazniti, še pred polnočjo, ko je bila zabava najlepša. In čudo— vse je drlo — na stranišče. Kajti sladkorčki, s katerimi je bila okrašena zlobna maska, so bili — radikalno odvajalno sredstvo . . .!

Spomenik v vojni padlim živalim.

V Angliji se snuje društvo, ki bo počastilo vse živali, ki so padle na katerikoli način v vojni, s spomenikom, ki bo stal v Londonu v slovitem Hyde-parku. Društvo za varstvo živali je nabralo v to svrho že nad 2000 liber šterlingov. Med vojno je padlo v angleški armadi več kot 364.000 konj, mnogo psov, velblodov, slono in drugih vprežnih živali na pohodu, mačke so žrtvovali znanstvenim raziskavam, miši, kanarčki in drugi drobni ptički so rabili za objekt pri preizkušanju sile strupenih plinov. Zlate ribice so porabljali v to, da so preiskali zastrupljeno vodo. Vsem tem živalim, žrtvam vojne, bo sedaj postavila Anglija spomenik.

Zakon za cigane.

V Češkem notranjem ministrstvu izdelujejo osnovo novega zakona za cigane, ki bo baje radikalno napravil konec vsemu ciganskemu početju. — Seveda: cigani in zakon, to sta dva pojma, ki si jih težko mislimo v tej zvezi.

Slikar in žene.

Slavni francoski slikar Rigaud, portretist Ludvika XIV. in XV., ni slikal rad ženskih portretov. Pravil je: "Če jih naslikam, kakršne so, se jim zdi, da niso dovolj lepe, če pa jih naslim lepše, si pa zopet podobne niso". Nekoč je slikal damo, ki se je zelo šminkala. V odmoru je opazovala sliko in končno rekla, da barve niso dovolj lepe, češ kje jih kupuje. Mojster, ki ga je že potrpežljivost minila, je odgovoril: "Madame, mislim, da jih kupujeva oba v isti trgovini".

Konkurenca Reke s Sušakom.

Italija je dala brezplačno na razpolago približno 20.000 kvadr. metrov zemlje vsem — tudi jugoslovenskim — lesnim trgovcem. S tem skuša Italija onemogočiti konkurenco Sušaka.

Zanimivosti iz naravoslovja.

O čebelah imajo nekateri ljudje jako čudne pojme. — Čebele ne delajo za človeka, pač pa zase. Panj je model socijalistične države. — Kaj je med?

Večina ljudi ima čisto napačne pojme o čebelah. Če vprašate koga kaj so čebele, vam bo odgovoril, da so to divje žuželke, ki opikajo onega, kateri se jim približa, sicer so pa koristne živalice ker nabirajo med.

Če vprašate koga drugega, ki pozna čebelo bolj iz slostva ali knjig, kot iz življenja, vam bo morda povedal ves navdušen še sledeče:

"Čebele delajo za človeka z občudovanja vredno nesebičnostjo; daja se lahko udomačiti in če enkrat poznajo svojega gospodarja, ga ne pikajo. Navado pa imajo, da oglodajo in tako kvarijo sadje. Na cvetih nabirajo neko rumeno snov, iz katere izdelujejo vosek. Med je telesni odpadek žuželk. Te male živalice včasih odletijo v celih rojih in da se jih ustavi, je treba razbijati po kotlih ali pa zvoniti. Panj je model socijalistične države, a je monarhija, ker mu vlada kraljica. Ljudje bi moral posnemati politične instituicije te države v malem".

Človeku ,ki tako govori, je treba povedati, da ima silno napačne pojme o običajih čebel.

Napačno je mnenje, da delajo čebele v nesebičnem namenu: ne za človeka, temveč zase delajo marljivo, kajti nagon, ki je nam ljudem neznan, jim pravi, da mraz in zima sledita solnčni pomladi in poletju, da cvetlice ne cvetejo vse leto. Ker so torej pametne gospodinje, nabirajo zaloge, ki jim dovoljuje čakati nove spomladi, ne da bi trpele lakoto.

Napačno je tudi mnenje, da čebele poznajo svojega gospodarja. prebivalstvo panja se neprestano obnavlja, vsak dan se mnogo čebel izleže in mnogo jih pogine. Delavke žive od času dela samo kaka dva meseca. Tako se tudi med seboj ne poznajo. Bolj pravilno je, če pravimo, da izkušeni čebelar pozna svoje čebele in če se zna pametno in spretno obnašati, ga gotovo ne bodo pikale.

Čebele dolžimo čisto po nedolžnem, ako pravimo, da nam kvarijo sadje in grozdje. Njih usta so tako slabotna, da niso v stanu nam delati take škode. Edino veliki čmrlji in ose, ki imajo krepke klešče, škodujejo našim sadovnjakom. Seveda, če je enkrat od njih sad načet, potem se tudi male delavke ne zamude in prihajajo pit sladki sok, ki se cedi iz rane.

Uloga čebel v naravi je dobrotvorna, kajti če letajo od cveta do cveta, jih oplodijo in nam tako pomorejo do lepih letin. Ni je na svetu puščave ali divje pokrajine, ki je ne bi čebele oživljale in pospeševale zaspano rast cvetov na ta način, da jih odpirajo ljubezni.

Pomota je tudi, da delavke izdelujejo vosek iz rumene snovi, ki jo prenašajo na nogah To je namreč cvetlični prah, ki služi buba za hrano Vosek pa čebele izločujejo, če jedo med.

Govoriti pa, da je med telesni odpadek čebel, kaže le veliko nevednoht. Da izdeluje med, hodi čebela od cveta do cveta in tu usrkava tekočino, ki se zove nektar. To dragoceno tekočino oprezno nabira v notranji mošnji telesa in ko pride domov, jo izlije ven. Ni potrebno omeniti, da je ta snov kvintesenca dišečih cvetov in vsebuje nebro arom in parfumov; ni potrebno omeniti, da je to izdelovanje poetično in najčudovitejše na svetu sploh, da je nektar prepojen z intimnim življenjem malega bitja. Čebela ne vrže medu proč kot svoj tedesni odpadek, temveč nasprotno, položi ga v satovje kot redko snov, kot sad dolgega, utrudljivega dela.

Treba je že enkrat razpršiti neznanje mnogih ljudi o čebelah, ki so človeškemu rodu tako zelo koristne ne da bi same za to vedle.

Iz zgodovine naše zemlje.

Zanimanje za preteklost naše matere zemlje je v razumnem človeku prav tako veliko, kakor zanimanje za njeno nadaljno usodo. Kako je nastala naša zemlja, kako se je razvijala, kako je nastalo rastlinstvo, živalstvo, človeštvo? Nastanek zemlje kot take spada v astronomijo (zvezdarstvo) ter smo o tem že v enem članku razpravljali. O nastanku organskih, to je živih bitij nimamo seveda nobene pisane kronike, edina knjiga, iz katere lahko čitamo davno zgodovino, je knjiga narave same, ki hrani na svojih čudežnih straneh, to je zemeljskih plasteh, ostanke najrazličnejših pradavnih rastlin in živali, prav tako, kakor hrani knjiga poezij kake stare device med svojimi listi orumenelo cvetje davnih mladostnih ljubimcev. Psiholog (dušeslovec) bo znal z zgodovinske knjige take device čitati njeno preteklost, arheolog (starinoslovec) pa zna tavno tako čitati tudi preteklost naše starke zemlje iz "spominkov", ohranjenih v njenih zemeljskih plasteh.

Ko je človeštvo odkrilo to skrivnostno in čarobno spominsko knjigo naše zemlje in so se arheologi naučili čitanja, so pričeli odgrinjati list za listom, plast za plastjo in pred našimi očmi so vstajala pradavna stotisočletja in milijonletja. Neumerni raziskovalci so prodirali vedno dalje in dalje, iz dobe v dobo, dokler niso prodrli do skrajnih spodnjih platnic, kjer ni več mogoče najti ostankov. To prvo dobo so nazvali "**predkambrijska doba**". Iz te dobe nimamo nobenih podatkov, nobenih okamenin, ker se je kamenje iz te dobe preobilkovalo in zdrobilo vse, kar je morda krilo. Ta prva doba sega nazaj v neskončnost, do nastanka naše zemlje in v tej dobi je brezdvoma naskalo prvo organično življenje. Nad to prvo, popolnoma zabrisano stranjo spominske knjige naše zemlje se nahaja druga stran, ki je že spočetka popisana, čeprav le z modrimi, skoro ne popolnoma zabrisanimi slovi. Ta stran je plast "**kambrijske dobe**" ali "**kambrijo**". Njen začetek se zove "**algonkij**". Tu najdemo že ostanke bogatega življenja, ki pa ima seveda že dolgo preteklost. Tej drugi dobi zemeljske zgodovine je sledila tretja "**siluvijska doba**" ali "**silurij**". Življenje rastlinstva in živalstva, seveda nižjega, je bilo tedaj že bogato razvito. Po vodah je takrat mrgolelo raznih živali, uretenčarjev, rib pa še ni bilo; po kopnem so rastle na močvirnih pobrežjih raznotere rastline primitivnega ustroja, ki jih najdemo okamenele v globokih plasteh.

Četrta doba je bila "**devonska**" ali "**devon**". Takrat so bile tudi že prve vretenčaste živali zastopane v dražbi nižjih. Porodile so se ribe in veselo oživele vode. Rastlinstvo je napredovalo do kriptogamičnih vrst, do praproti in preslic. Vendar pa je bila ta doba komaj začetnica v teh vrstah, ki so se razvile do polne veljave in svetovnega gospodarstva komaj v naslednji "**karbonski dobi**" ali "**karbonu**". Ogromnim gozdovom velikanskih palmam podobnih mahov, praproti in preslic se imamo večinoma zahvaliti za naš današnji premog. Ti nam omogoča, da kurimo v mrzlih zimskih dneh svoje peči in da razgrevamo parne kotle železnic, ladij, tovarn itd. Sledeča "**permska doba**" ali "**perm**" je tvorila nekak prehod v novejšo zgodovino zemlje. V tej dobi so se vršile velike izpremembe, ker najdemo v njenih plasteh znake ledene dobe, kakršna je nastopila tudi še pozneje.

Neprijetni, mrzli časi so vplivali na rastlinstvo in živalstvo preobrazovalno in tako ustvarili čisto nove razvojne smernice. Ko so se pričenjali toplejši dnevi, ki so rastli v tropičnost, je doraščal na zemlji nov živalski rod, rod takozvanih zavrijev, ogromnih zmajevitih pošasti, ki so naseljevale vodo in kopno, pa tudi zrak. Rastlinstvo samo se je povzpelo do gimnospeam, to je do iglastega drevja in praprotnih palm. To je bila sedma "**triarna doba**" ali "**triar**". Vendar pa so zavriji in gimnospeame postali pravi vladarji sveta komaj v naslednji "**juranski dobi**" (**jura**). Ti orjaki so se razvili do najvišjih možnosti in uživali pravi zemeljski raj. Glavni predstavitelj te dobe je bil ihtiozaver (ichthyosaurus). V sledeči "**kredini dobi**" (**kreda**) pa je nadoblast zavrijev zopet pričela vpadati; pričeli so izumirati, dokler v poznejši dobi niso popolnoma izginili in pričajo dandanes o njihovi nekdanji eksistenci samo še koščeni ostanki. V tej dobi so pričeli evesti na zemlji tudi prve prave cvetlice, ki so danes najlepši njen okras. Kako pusto je moralo biti poprej, dokler jih še ni bilo!

Deseta zemeljska doba je ohranila na straneh svoje kronike že preglednejši materijal, zato so učenjaki to "**tercijarno dobo**" (**tercijar**) že razdelili na poddobe na "**eocen**", "**miocen**" in "**pliocen**". V tej dobi, ki je bila tudi topla, so se pričeli pojavljati pevi s salci, ki so proti koncu že obvladovali svet. Njej pripada po dosedanjih razkritjih tudi slava, da je rodila prve ljudi, ki so se že ločili od živalstva ter se pripravljali na svojo sijajno in velikansko bodočnost. Zmagale so v tej dobi tudi definitivne cvetne rastline. Krasne razvijajoče se življenje pa so zadele v naslednji dobi hude nesreče. "**Diluvijalna doba**" ali "**diluvij**" je s svojim ledom in mrazom pokončala tisoče živalskih vrst in skoro popolnoma zatrla zadnje ostanke prastarih živali in rastlin. Bila je to velika ledena doba, ki je pokrila skoro vso Evropo in mnogo ostalega sveta z debelimi ledenimi plastmi, kakršne pokrivajo danes Grenlandijo ter dežele severnega in južnega tečaja, in katero so preživela samo ona živa bitja, ki so se znala prilagoditi hladnemu podnebju. Iz slona je v tej dobi nastal kosmati mamut, ki pa je nazadnje vender popolnoma izginil. V sibirskem ledu so v naši dobi našli dobro konzervirana telesa te ogromne živali, katerih eno stoji nagačeno v petrograjskem muzeju. Človeštvo je takrat že poznalo ogenj: skrivalo se je pred mrazom v podzemskih jamah in izdelovalo tudi prvo kamenito orožje in orodje.

Končno je prešla tudi ta strašna nočna; nastopila je toplejša "**aluvijalna doba**" ali "**alurij**", to je doba, v kateri živimo mi danes. Ledene poljane so se polagoma umaknile na tečaj, in živalstvo in rastlinstvo je začelo zopet svobodneje dihati, se razraščati in množiti. Človek je zapustil podzemeljske jame ter si pričel sam graditi domove, napravljati kovinska orodja in orožja ter stremiti po višji kulturi. Nastajale so dražne kot prve socijalne oblike, zadruge, države; nastajale so naselbine, vasi in končno mesta. Iznajdena je bila nazadnje tudi pisava in kar se je takrat dalje zgodilo na zemlji, imamo zapisano v knjigah, naših najboljših prijateljicah, zato se nam ni treba več posluževati skrivnostnih znakov, napisanih na plasteh naše zemlje. Taka je bila v splošnem zgodovina naše zemlje, oziroma zgodovina njenih organičnih bitij.

ANGLEŠKI LETALEC JE DOSPEL V KARACHI.

Karachi, Indija, 2. aprila. — Angleški letalec Stuart McLaren, ki je sklenil poleteti krog sveta, je dospel nocoj ob šestih iz Bundes Abbasa, Perzija, sem.

NAJLEPŠI OTROK

Slika nam predstavlja baronico Henrijeto Wenckheim o kateri zatrjujejo, da je najlepši otrok na svetu. Dekletce je staro pet let.

Ali je bil Krištof Kolumb Korzičan?

Kje je bil rojen Kristof Kolumb? To je vprašanje. Skoro splošno prevladuje med zgodovinarji mnenje, da je bil Kolumb rojen v Genovi krog leta 1450, vendar pa je dva tisoč in petsto ljudi, živečih v majhni in slikoviti korziški vasi Calvi, ki so prepričani, da je bil veliki admiral rojen v njih sredi. V dokaz temu vas bodo povedli po starodavni Rue de Filo navzdol, mimo stare katedrale in starih poslopij ter vam pokazali hišo Kolumba z mramornato ploščo, ki nosi naslednji napis:

: : : : : : : :
: Tukaj je bil rojen leta 1441, :
: Kristof Kolumb, nesmrten :
: vsled razkritja Novega sveta, ko je bil Calvi pod vlado Genovezov. Umrl je v :
: Valladolidu, dne 20. maja, :
: 1506. :
: : : : : : : :

— Zelo zanimivo, — boste rekli, — a niti ta hiša, niti ta plošča nista prepričevalen dokaz, da je bil veliki Kolumb rojen v tej hiši ali v tem kraju sploh.

Domačin pa vam bo odgovoril:

— Ali ste mogoče čitali, kar so pisali abej Perretti, abej Casonova in Pierre Capifali? Pisanja teh mož vas bodo prepričala, da je bil nesmrtni Kolumb rojen v tem mestu in v tem starem poslopju. Dosti Korzičanov je bilo med mornarji, ki so se vdeležili prvega potovanja Kolumba. In tako je prišlo da sta bila dva Korzičana imenovana governerjem provinc Porto Bello in Panama? Kako morete pojasniti navzočnosti teh dveh mož iz Calvija pri Kolumbu? Zakaj bi se obdal s tujci, če bi bil Genovez? In kako bi jih napravil za svoje najbolj intimne zaupnike? To je skrajno nevrjetno.

— Ali ni zgodovinska resnica, — boste vprašali, — da so bili mornarji Kolumba oproščeni od španskega kralja in kraljice pod pogojem, da odplujejo pod poveljem admirala ter se mu pokore? Kako so prišli ti Korzičani na Špansko kot jetniki?

— Ali ni tudi zgodovinska resnica, da se je aragonski kralj Alfonz V. polastil leta 1420 Calvija ter imenoval nekega Vicentello d'Istria podkraljem? Jaz ne rečem, da so bili ti možje iz Calvija, ki so odjadrali s Kolumbom, španski jetniki, vendar pa je mogoče. Ob času rojstvu Kolumba je bil otok pod avtoriteto Genove, o kateri veste, da je bila velika mornariška sila v tem morju. V tem smislu je bil Genovez, ker je bil rojen pod vlado Genove. V vseh drugih ozirih pa je bil Korzičan, domačin iz tega kraja. O tem ni nobenega dvoma.

Prav kot mlada deklica v slavni pesmi Wordwortha "Nas je sedem" je ostal Korzičan neomajan v svojem mnenju ter je utemeljeval svoje stališče še vnaprej. Po njegovem mnenju, ki je tudi mnenje številnih drugih Korzičanov, je bil Kolumb rojen v starem, napol razpadlem poslopju v Rue de Filo, v mestu Calvi, Korzika, in vse nasprotne trditve so izmišljotina.

* * *

Nedaleč od vrat Svetega Andreja na Vico Dritto di Ponticello v mestu Genoa je nadaljna hiša, številka 37 in na tej hiši je pritrjena nadaljna plošča, ki nosi naslednji napis:

: : : : : : : :
: Nulla domus titulo Dignior :
: Herit :
: Paternis in aedibus. :
: Christophorus Columbus :
: Pueritiam :
: Privaque Iuvetam Transegit :
: : : : : : : :

Ta hiša je znana kot Kolumbova hiša, vendar pa se ne trdi direktno, da je bil Kolumb rojen v tej hiši. Ugotavlja se le, da je preživel v tej hiši svoja mlada leta prepušča domišljiji vprašanje, če je bil rojen v tej hiši.

Vprašanje se pa ne glasi, ki je preživel svoja otroška leta, temveč kje je bil dejanski rojen. Vsak Genovez bi se čudil, če bi staviil tako splošno znano vprašanje. Veliki Kolumb je bil seveda rojen v Genovi. Kdaj? To ni gotovo. Nekateri zgodovinarji pravijo, da leta 1446, drugi pa leta 1451.

Genovski meščan ni tako uverjen o resničnosti svoje trditve kot prebivalec Calvi-ja. Kot človek, ki pripoveduje izmišljeno povest tako pogosto, da prične konečno sam vrjeti vanjo, je tudi Genovez prepričan, da je bila Genova rojstno mesto Kolumba. On in njegovi pradedje so sprejeli to kot dejstvo, da je bil veliki mornar rojen v Genovi in neprestano ponavljanje vere je slednjo izpremenilo v dejstvo, — vsaj za Genoveze. V Genovi ni nobene gotovosti, da je bil Kolumb rojen na številki 37 Vico Dritto di Ponticello. Vsi pa vedo, da je nekoč živel tam. Vsi so trdno uverjeni, da je bil rojen v Genovi, a nikdo ne ve kje. To je konečno tudi stranska stvar.

Genova se ne prereka s Calvi in Italija ne s Korziko glede rojstnega kraja Kolumba. Genova je veliko mesto in Calvi neznana, majhna vas. Veliki se nikdar ne prereka z majhnim. Glas Genove zveni po celem svetu, glas Calvija pa umre v lastnih ulicah. Na vsakih deset, ki čitajo napis na Kolumbovi hiši v Calvi, čita tisoč besede na hiši v Genovi, ki pravijo, da je Kolumb živel tam. Naj zahteva uboga, majhna korziška vas zase čast, da je rojstni kraj velikega moža. Nobene pozornosti se ne posveča tej trditivi in zgodovinarji bodo še nadalje pripovedovali svetu, da je bil Kolumb doma iz Genove.

* * *

Velike mornarje se časti v velikih pristaniščih sveta. Kip Magellana vidite v starodavni Manili, Kip Kolumba v Genovi, Havani in številnih drugih pristanih in Vespucciji, Caboti in drugi veliki mornarji žive še naprej v bronu in mramorju.

Mogoče imajo zgodovinarji prav ter je bil rojen Kolumb v Genovi krog leta 1451. Mogoče pa je tudi nekaj resnice v trditvah majhne, siromašne vasi na Korziki. Calvi je trdno uverjen, a Genova je v dvomu. Calvi navaja dejstvo, a Genova daje izraza mnenju.

Naj je stvar taka ali taka. Jaz za svojo osebo ne bom nikdar čul, da je bil Kolumb rojen v Genovi, ne da bi se zavzel za Calvi. Gotovost je vredna polnega uvaževanja in Calvi je trdno uverjen, da je rojstni kraj Kolumba.

DANES SE PRIČNE PEKOVSKI KONGRES.

Bern, Švica, 22. aprila. — Jutri bo tukaj otvorjen svetovni kongres mednarodnih pekovskih organizacij. Na kongres je poslala tudi Amerika svoje zastopnike.

KIP LINCOLNA

Iz kipa, katerega je izdeluje newyorški umetnik George Grey Barrad, bodo vlili štiri komade in postavili na glavne točke na Lincoln Highway, cesto katera vodi iz Newyorka v Californijo.

PREDRZEN SKOK PRI KONJSKI DIRKI

Vsako leto se vrše v Liverpoolu, Anglija, velike konjske dirke. Dirkačem so postavljene na pot vsakovrstne ovire. Največja med njimi je stena, ki jo vidite na sliki.

Čudni moralni pojmi.

Dostikrat se je treba čuditi moralnim pojmom tega zmedenega sveta. Dosti je ljudi, katerih niti malo ne vznemirja, če ostanejo svojemu grocerju, krojaču ali čevljarju dolžni večje svote. Če pa izgube denar pri igri, je to častni dolg in če tega ne morejo plačati, si rajše poženejo krogljo v glavo kot da bi ostali dolžni. Moža, ki ne plača dolga, napravljenega pri igri, smatrajo vsi za onečaščenega, a mož, ki je dolžan krojaču, črevljarju in grocerju, je še vedno poštenjak, čeprav potrebuje mogoče rokodelce svoj pošteno zasluženi denar nujnejše kot oni, kateremu je bila sreča mila ter mu vrgla brez napora v naročje kupec zlata.

Mogoče temelji ta tradicija na tem, da ni mogoče dolgov pri igri iztirjati v sodišču. Vsled tega so ustvarili igralci pojem "častni dolg", da zagotove plačilo dolga. V mestu New Yorku pa je človek, kojega poklic je iztirjevati igralske dolgove in ki dela proti komisije pet in dvajset odstotkov.

Ta "specijalist" vodi precej burno življenje. Med onimi, ki zaigrajo velike svote pri zeleni mizi, je očividno precej odličnih osebnosti, kajti drugače bi ne imeli dostopa v ekskluzivnih kazinih Palm Beacha, French Lick Springs, — West Baden in Havana. Na pa malenkost dobiti jih v roke doma, kajti obdani so od cele armade butlerjev in tajnikov ter imajo na razpolago tajne izhode. Le z največjo ustrajnostjo more doseči iztirjalec svoj cilj.

Seveda si noče noben igralec mokopati slovesa, da ne plača svojih dolgov pri igri. Mogoče je v resnici postal plen sleparjev a če ne plača svojih igralskih dolgov, ga smatrajo vsi za nečastnega človeka ter nočejo imeti nobenega opravka žnjim. To je takozvana Ahilova peta, katere se loti iztirjevalec.

Vzemimo slučaj nekega uglednega industrijalca, ki je bil mednarodno znan. Izgubil je velike svote ter jih plačal do zadnjih $15,000. Preostali znesek bi moral poslati po šeku lastnika dotične igralnice, a on tega ni storil. Več tednov je oblegal iztirjevalec urad dotičnega ter privatno hišo na deželi. Večkrat se je peljal poleg njega v podzemski železnici, kajti bogati ljudje se ponavadi ne poslužujejo svojih dragih avtomobilov v mestu samem.

Iztirjevalec je vedno le šepetaje govoril z bogatinom, a trden je bil v svoji zahtevi, da plača dolg. Konečno je industrijalec vendar ičal ter vprašal iztirjevalca, če bi ne vzel mesta v njegovem podjetju.

Neki drugi slučaj se je tikal $25,000, katere je ostal dolžan neki gledališki ravnatelj. Ravnatelj je bil skrajno trmoglav ter ni hotel plačati. Šele, ko so imele njegove produkcije velikanski uspeh na odru ter je zaslužil obilo denarja, je plačal.

Tretji slučaj je bil igralski dolg v znesku $40,000, katerega je napravil neki ugleden meščan v zapadnem delu New Yorka. Ta dolg ni bil nikdar poravnan, čeprav je star že pet let, a iztirjevalec ne pusti dotičnega nikdar v miru, kakorhitro pride v glavno mesto. Ve, da bo nekega dne plačal, če bo hotel biti zopet sprejet v odlični klub, v katerem se je bil zadolžil. Njegova čast je žaljena vspričo misli, da ne sme v klub in razventega je mnenja, da vedo vsi člani kluba za njegovo vedenje.

Ne traja dolgo, da izgubi človek pri igranju veliko svoto. V velikih kazinih juga in srednjega zapada plača, uvedeni gost za prvo skupino igralnih mark v gotovini. Nato pa plačuje s čeki. Število takih, ki nočejo plačati, je malenkostno, a nekateri ugledni meščani so znani, da nočejo z denarjem na dan ter smejo igrati le, če vedno plačujejo v gotovini.

V zadnjih par letih ne igrajo več toliko v odličnih klubih mesta New Yorka. Izza prohibicije niso obiski in družabne prireditve več tako številne in marsikateri klub je zaprl svoja vrata, ko so izostali dobički bare.

Izvedeli smo za čedno povest o nekem newyoškem klubu, katero hočemo navesti v naslednjem.

Ta klub je tako odličen in ekskluziven, da je pripomnil neki član: — Če hoče biti človek sprejet od našega članskega komiteja, mora biti ali dojenček ali pa slaboumen.

Ta klub pa je tudi postal žrtev prohibicije. Dohodki so padli tako hitro, da so morali člani plačevati vedno nove asesmente in da je bilo treba izdatke omejiti. Konečno so pričeli člani razpravljati o tem, če bi ne bilo pametnejše, če se klub spoji z drugimi klubi istega razreda.

Neki član tega kluba, špekulant na Wall Streetu, je prišel nekega lepega dne v klub ter pričel prepovedovati, da je njegovo finančno stanje tak, da mora nekaj storiti. Sprejel je neki kemični proces ter hoče nuditi najprvo članom kluba priliko, da se udeleže podjetja.

— Priznavam, da je riziko tisoč proti eni, — je rekel, — a stvar je tako riskantna, da sem utaknil vanjo zadnji cent, ki ga imam.

Ker je bila to nazardna igra se je prijavilo takoj petdeset članov, ki so kupili akcije, v trdnem prepričanju, da ne bodo nikdar vivrjetno se jim je zdelo, da bi se v klubu agitiralo za kako v resnici dobro stvar.

Neki član kluba, ki je pripovedoval o tej stvari, je rekel:

— Jaz sem utaknil v podjetje tisoč dolarjev in soglasno z današnjim kvotiranjem so akcije, katere sem kupil, vredne $65,000 ter gredo še vedno bolj kvišku. To je ena onih skoro nevrjetnih stvari, ki se včasih pripete v življenju.

Od onega časa naprej ne misli klub več na spojitev. Člani govore celo o tem, da bodo zgradili novo klubno hišo v neki drugi okolici.

Rekord hidroaviona.

Francoski avijatik Sadi Lecointe je dosegel nov svetovni rekord za dvig v višine s hidroavionom. Dosegel je višino devettisoč metrov. Lecointe je znan zrakoplovec in je že ponovno dosegel rekorde. Njegov najnovejši rekord po je vsega občudovanja vreden posebno radi tega, ker je polet s hidroavionom mnogo težji in opasnejši kakor polet z aeroplani drugih tipov.

"Prohibicija" v Londonu.

Poroča Warre Wells.

Če ne morete dobiti pijače javno, boste šli ter jo dobili na mestu, ki je v večji ali manjši meri pod zemljo. Tako trdi londonska govorica glede učinkovanja prohibicije v New Yorku.

V Londonu pa je stvar povsem drugačna, in mogoče bo zanimalo Amerikance, kako deluje.

Mesto London ni suho ves čas, a po poleni uri zjutraj je suho kot Sahara, — vsaj oficijelno. Neoficijelno pa ni suho, in oblasti so že prišle polagoma do prepričanja, da bi bilo končno boljše, če bi postava dovoljevala ljudem piti nekoliko daljše, recimo do dveh.

V skoro celem Londonu ne morete dobiti požirka pijače v salonu po deseti uri. V centralnem okraju lahko dobite v salonu požirek do enajste ure. V hotelih in restavrantih, kjer servirajo jedila, lahko dobite pijačo do polnoči ter jo počasi srebate, če se vam ljubi, do pol ene, o poteku tega časa postanete suhač, — vsaj oficijelno.

V West End hotelih in restavracijah se morajo končati pojedine s plesom natančno ob polnoči. Uprava hotela ali restavracije lahko prosi za podaljšanje, a se sme tikati vsakega posameznega ločenega tedna ter se podaljšanja nikdar ne dovoli za sobote in nedelje. Podaljšanja so omejena na največ tri v enem tednu ter jih dovolijo oblasti le v izjemnih slučajih. Če je nadaljšanje dovoljeno, sme biti dotični prostor odprt za godbo in ples do dveh, a nikakih pijač se ne sme zavživati po pol eni uri zjutraj.

Nočno življenje Londona se vsled tega konča natančno ob času, ko ne morete dobiti niti enega taksija v centralnih okrajih. Pariza, ker so vsi na poti proti Montmartu, obloženi z veseljaki in ponočnjaki, ki so ravno pričeli krokati.

Neoficijelno pa ni nočno življenje Londona tako špartansko. Če ste v Londonu popolen tujec, bo vaše postopanje, ko stojite žalostno na cestnem tlaku ob polnoči ter vidite, kako zapirajo restavracije svoja vrata, nekako naslednje: — Poklicali boste taksi. Pomembno boste pričeli rožljati z drobižem v žepu. Taksi šofer vas bo nato odvedel v nočni klub. Navedete celo lahko, kakšne vrste klub si želite, ugleden klub ali bolj razposajene vrste. Vse ostalo bo storil šofer, ali vsaj večino.

Taksi vas privede pred vrata, večinoma v kaki stranski ulici okraja Soho. Stopnjice vodijo od tam ali v klet ali pa v prvo nadstropje. Izvršiti morate gotove formalnosti, ko pridete mimo vratarja. Včasih morate iti dva bloka proč ter kupiti izkaznico kot član kluba v kaki tobakarni. V drugih slučajih pa postanete član kluba takoj pri vratih, potem ko plačate od poldrugega do dveh dolarjev. V nekaterih strožjih klubih pa sta uveden kot gost od kakega znanca, ki je slučajno pri vodstvu kluba.

Kakorhitro ste enkrat notri, lahko plešete do jutranje zore. Če ste prišli brez ženskega spremstva, ga vam ga prijazna uprava preskrbi in potem lahko plešete, ne da bi kršili postavo, kajti plesanje v registriranih klubih je dovoljeno ob katerikoli uri. Pa tudi pijete lahko prav do jutranje zore vse, kar hočete, ali dokler vam ne zmanjka denarja. Šampanjca vam servirajo v vrču. To je godlja, v kateri je komaj za dolar vrednosti šampanjca, a plačali boste zanjo devet ali deset dolarjev. Gin in ginger-ale sta najbolj priljubljeni pijači in tudi najbolj priporočljivi. V slabših klubih tudi lahko kupite brez najmanjše težave kokain.

Dobički uspešnega nočnega kluba znašajo do pet tisoč dolarjev na teden ter se domneva, da je v centralnem Londonu štirideset do petdeset takih klubov. Ravno v sedanjem času jih je manj. London, ki je vprizoril Angleško cesarsko razstavo, namerava igrati ulogo gostitelja sveta in eden prvih znakov te uloge je bila neradna delavnost policijskega komisarja, ki je pričel čistiti West End še pred prihodom turistov iz vseh delov sveta. V teku zadnjih par tednov so bili vprizorjeni pogoni na številne nočne klube in proti vsem tem so uvedle oblasti kazenska postopanja.

V vsakem slučaju je imelo kazensko postopanje za posledico izbrisanje dotičnega kluba iz registra in sicer radi nedovoljene prodaje opojnih pijač po policijsko dovoljeni uri. Klubi, ki so bili že zaprti na ta način tekom kampanje, vključujejo Rectorja, enega največjih in najbolj znanih nočnih klubov v Londonu ter Lambs, ki je štel med svoje člane in goste kraljevske osebe ter vodilne postave v socijalnem svetu.

Policijske oblasti pa trdijo, da nimajo praktično nobenega nadzorstva nad vodstvom nočnih klubov, če uživajo dober sloves ali ne. Postava določa v sedanjem času, da smejo stopiti v kak klub le v slučaju, da jim je kak sodnik izstavil takozvani preiskovalni varant. Očiščenju, ki se vrši sedaj, bo najbrž sledila akcija parlamenta, koje namen bo dati policiji večje polnomoči in sicer na tak način, da ji ne bo treba dobiti pravico zato s pomočjo preiskovalnega varanta. Domneva se, da bo oprostilo to policijo ene glavnih težkoč, s katerimi se mora boriti v sedanjem času.

Pravica preiskovanja nočnih lokalov ob kateremkoli času, katero je imela londonska policija tekom vojne, je bila razveljavljena leta 1920 in od takrat naprej ni bila policiji več na razpolago. Kot je uveljavljena postava v sedanjem času je naravnost škandal, s kako lahkoto se lahko

izposluje registriranje nezaželjivih nočnih klubov. Vsakdo lahko kupi za par penijev kopijo določil, katera mora izpolniti tajnik na temelju tozadevne postave. Ko je ta forma, ki stavlja enostavna vprašanja glede izvolitve članov, pripusta gostov in ur, tekom katerih je klub odprt, izpolnjena, jo odnesete na policijsko sodišče, kjer plačate brez vsakih nadaljnih formalnosti pet šilingov. Klub je s tem registriran ter lahko prične poslovati.

Policija hoče izločiti nezaželjive podjetnike s pomočjo postave iz leta 1915, ki je bila sprejeta kot vojna odredba, v glavnem za zavarovanje mladih častnikov. Takrat postava je določala, da je treba navesti v prošnji imena osnovateljev kluba, imena lastnikov in vseh onih, ki so vdeleženi pri upravi kluba. Te podrobnosti je bilo treba poslati policiji in če je slednja prijavila kak ugovor, ni hotelo sodišče dovoliti registracije. Če bi imela policija v sedanjem času na razpolago te polnomoči, bi lahko s pomočjo informacij, ki jih ima na razpolago, takoj napravila konec sistema, vsled katerega lahko človek, ki je bil že kaznovan radi kršenja licenčne postave, v enem klubu, otvori drugega pod krinko kompanije ali komiteja. Policija trdi tudi, da mora imeti pravico vstopa brez preiskovalnega varanta, če hoče biti kontrola uspešna.

V trenutku je policijska kampanja proti nočnim klubom povzročila pravcato paniko med lastniki klubov, in številni si prizadevajo iznebiti se svojih lokalov. Nobenega dvoma pa ne more biti, da se bodo nočni klubi zopet pojavili, če bo ostal položaj tak kot je sedaj. V nekaterih slučajih se je celo priznalo, da so taki nočni klubi koristni, kajti uradniki kriminalnega preiskovalnega departmenta so pogosto obiskovali take klube ter dobili od tamošnjih gostov marsikatere dragocene informacije. Prav tako je treba priznati, da je večina manj uglednih klubov v tajnem sporazumu s policijo in da izvedo lastniki večinoma vnaprej, kedaj bo izvršen pogon na dotični klub.

Obenem pa so oblasti tudi spoznale, da je najboljši način, kako ubiti nezaželjive nočne lokale, odstraniti vzroke, ki so povzročili njih postanek. Če je tekom gotovih ur anje prepovedano v hotelu Savoy ter voljeno v sosedni kleti, in če ni mogoče dobiti pijače pri Cecilu, dočim se jo prosto toči v bližnjem pritličju, je gotova stvar, da bodo ljudje kaj hitro našli pot v klet in pritličje. V teh lokalih nikdar ne manjka gostov.

Obenem s kampanjo proti nočnim klubom se je pričelo gibanje, da se raztegne ure legitimnega uživanja nočnega življenja v Londonu. Prva posledica tega gibanja je bila, da je londonski okrajni svet sprejel priporočilo, naj se dovoli hotelom in restavracijam, ki imajo dovoljenje za godbo in ples, muziko in ples do dveh ponoči, z izjemo sobot in nedelj, od prvega aprila pa do zaključenja razstave.

To razširjenje pa bo najbrž ostalo trajno. Sledilo bo najbrž tudi dovoljenje, da se sme prodajati pijačo do dveh in to bo najboljša odpomoč proti nezaželjivim nočnim klubom, ki so cveteli tekom zadnjih par let.

Zagonetno, toda resnično.

Karijera glasovite banditke.

Banditka s prstriženimi lasmi je senzacija dneva. Ta hladnokrvna in drzna roparica pa je tudi dala vzgled drugim, ker ne moremo domnevati, da so banditke, ki so se pojavile v različnih delih mesta New Yorka v vsakem slučaju ena in ista oseba. Brez dvoma so sledili banditi vzgledu te ženske ter pozvali svoje ljubice, naj se lotijo istega posla.

Na svoj način je ta banditka s pristriženimi lasmi novost, čeprav je znanih policiji dosti primer žensk, ki so se udale življenju ropanja ter znale držati v roki revolver. Že stari vek je poznal par žensk, na katerih ni bilo opaziti niti najmanjšega znaka ženske miline in skromnosti in ki so znale izvajati svoj roparski posel na dosti bolj spreten način kot njih moški tovariši. Moll Curtle žepni tatici, a iz vseh takih slučajev je jasno razvidno, da je ženska, ki je postala zločinka, desetkrat bolj brezsrčna in divja kot pa moški zločinec.

Najbolj značilni med vsemi je slučaj prave ženske roparske poglavarice in ta slučaj se je pripetil v tej deželi pred nekako sedemdesetimi leti. To je bila Bella Star, mlada krvoločna zločinka...

* * *

Vsaki vojni sledi val zločina in tudi takrat, ko se je končala ameriška Državljanska vojna, je bilo oproščenih vojaške discipline na tisoče divjih ljudi, ki niso poznali ter niso hoteli upoštevati nikakih postav. V vojni so se vojaki naučili omalovaževati življenje in lastnino ter se po končani vojni posvetili zločinski karijeri kot najbolj lahki in dobičkanosni.

Med temi je bil tudi oče Belle Star, velik izvanredno močan človek, ki je imel roki kot gorila. Bil je izvrsten strelec ter brezprimeren jahač. Štiri leta se je boril na strani južnih držav proti severnim državam in ko je bil sklenjen mir, je odšel z nekako ducatom tovarišev v gozdove Texasa, kjer je njegova vedno naraščajoča tolpa več let terorizirala celo okolico.

Belle, njegova edina hčerka, je zrasla sredi grmenja topov. Njena mati je umrla kmalu po porodu. Bila je lepa deklica z modrimi očmi, ljubljenka taborišča in vseh vojakov. Predno je bila stara pet let, je znala streljati s pištolo in v starosti desetih let je bila izvedenka v rabi lasa, karabinke, bowie-noža in pištole. Ko je postal njen oče roparski glavar, je bila Belle stara šele dvanajst let, a bila je ostrostrelka ter je lahko ukrotila najbolj divjega konja. Živali so jo ljubile, a moški so se je bali in jo spoštovali.

Vzrasla je v pravcato lepotico. Izgledala je vitka in nežna, a je bila močna, inteligentna, pametna in drzna. Ko je bila stara petnajst let, so jo pustili samo v taborišču, ko je odšla tolpa v kraj ter oropala banko. Neki potepuh je skušal oropati taborišče in čeprav je presenetil Belle, je našel v njej svojega mojstra. Mesto da bi on ubil njo, ga je ona zadavila s svojima majhnima rokama in ko se je vrnil oče ter izvedel, kaj se je pripetilo, je imenoval Belle zo svojo naslednico v vodstvu tolpe in vsak navzoči bandit je prisegel, da se ji bo pokoril, ko bo prevzela poveljstvo.

* * *

Vzrasla sredi prelivanja krvi in vzgojena v veri, da ni ropanje nikak greh, je komaj presenetljivo, da je bila Belle v starosti osemnajstih let, kljub svoji lepoti, utrjena zločinka. Ustrelila je že najmanj pol ducata ljudi. Nikogar se ni bala ter je lahko zadela v polnem galopu katerokoli človeško tarčo. Več kot enkrat je njena spretnost v streljanju obvarovala tolpo pred usodo, da jo obkolijo in premagajo in v zadnjih dveh letih očetovega življenja je njena pretkanost vodila tolpo.

Končno pa je prišel dan, ko je padel stari Star v boju in Belle je prevzela vodstvo tolpe. Kdor je videl to lepo osemnajstletno deklico s sinjimi očmi ter rožnatimi ustnicami, bi se na glas smejal, če bi mu kdo rekel, da je to roparska poglavarica Tolpa je obstajala iz dvajset divjih brutalnh in drznih moških, ki bi se nikdar ne pomišljali prerezati človeku vrat, a Belle jih je znala oviti krog prsta. Nikdo si ni drznil biti nepokorei, nikdo ni govoril o uporu in ker so bili vsi lojalni, je imela tolpa neprestano uspeh in Belle Star so bile podložne številne vasi in naselbine.

* * *

Eno njenih prvih dejanj je bilo maščevati smrt očeta. Stari je umoril najmanj štirideset moških in žensk, a njegova hčerka je bila prepričana, da njegova smrt ni bila zaslužena in da ni imel šerif pravice ustreliti ga, ker ni nikdar izropal popolnoma revnih. Vsled tega je sklenila ustreliti šerifa in s šestimi možmi se je napotila proti samotni šerifovi hiši.

Zjutraj so zapustili taborišče ter jahali pet ur, dokler niso dospeli do nekega gozda, ki se je nahajal nekaka pol milje od hiše šerifa. Tam so stopili s konj, jih privezali k drevesom ter odšli peš naprej. Belle je šla spredaj, s pištolo v roki. Čeprav je bil šerif močno oborožen, so ga presenetili, zvezali ter odvedli v roparski tabor. Tam so ga privedli pred Belle Star, ki je čakala nanj pod nekim drevesom. Usoda šerifa je bila zapečatena. Bil je pogumen mož in ko ga je Belle porogljivo vprašala, če ima kak vzrok, zakaj bi ne bil obešen, ni prosil milosti, pač pa očital Belle njeno zločinsko življenje. Vsa razkačena je ukazala obesiti ga. Njeno povelje so takoj izvedli, in Belle je pritrdila na suknjo žrtve listek z napisom: — Usmrčen od Belle Star. Nato je odrinila tolpa naprej.

* * *

Umor šerifa je povzročil velikansko razburjenje. Nagrade v višini več kot $25,000 so bile razpisane na glavo Belle Star, in povsod so bile organizirane pose. Bella pa je imela svoj lastni špijonski sistem ter se je smejala vsem pripravam, da jo primejo.

Njena neustrašenost in spretnost je držala tolpo skupaj. V očeh članov tolpe ni mogla Belle storiti nikake krivice. Če so brez nje vprizorili kak roparski napad, se je gotovo izjalovil. Ko je bila Belle enkrat ranjena v roko ter je morala potovati dvesto milj, da obišče zdravnika, so sklenili štirje člani tolpe oropati nekega zlatarja ter pridržati plen zase, Presenetila pa jih je neka patrula. Dva sta bila ustreljena in dva sta ušla ter prišla vsa upehana nazaj v taborišče. Ko se je Belle vrnila je kaznovala s tem, da jih je izključila od sovdeležbe pri prihodnjem plenu.

Življenska povest Belle Star je bial naravnost nevrjetna, če bi ne bila avtentično potrjena. Čakala je, da se je razburjenja naroda poleglo in več tednov ni ničesar zprrizorila. Narod Texasa je že mislil, da se je je iznebil.

Belle pa je, preoblečena v moškega, obiskala različne kraje ter prisluškovala v hotelih in na tagih povesti, katere so pripovedovali o njej. Smejala se je naglas, če so meščani govorili, kaj vse bodo napravili žnjo, če jo dobe v roke. Obiskala je celo policijska sodišča ter poslušala razprave.

V nekem kraju, katerega je pogosto obiskala njena tolpa, se je vršil karneval, s katerim je bila zvezana tudi konjska dirka. Belle se je udeležeila dirke ter dvakrat zmagala. Denar, katerega je dobila, je dobro koristil tolpi.

* * *

Čini roparice so imeli za posledicao, da so se oborožili uradniki vseh bank ter dobili navodila, naj streljajo ob prvem znamenju nevarnosti. S tem so hoteli ustrahovati Belle Star, a zmotili so se . . .

Preoblečena v mladega farmerja se je napotila Belle sama v Galveston, da poizve vse potrebno in v nekem hotelu je poslušala pogovor dveh trgovcev, iz katerega je bilo razvidno, da bo dobila neka tamošnja banka v prihodnjem tednu pošiljatev zlata v vrednosti nekako sto tisoč dolarjev. Čeprav je vedela Belle, da je banka dobro zavarovana in da so vsi uradniki oboroženi do zob, je sklenila polastiti se one pošiljatve zlata.

Vrnila se je v taborišče ter dala svojim zvestim podložnikom navodila. Nato je zopet odšla v Galveston in sicer preoblečena v majhno, staro ženico, s tresočim se, tenkim glasom. Tako dobro je igrala svojo ulogo, da ji je več kot en ugleden meščan v Galveston pomagal preko ceste.

Natančno deset minut pred časom, ko so zaprli banko je stopila Belle v poslopje ter predložila blagajniku ček. Mala, črno oblečena ženska je gledala tako prijozno in krotko, da je bilo blagajniku žal obvestiti jo, da ne more izmeijati čeka, podpisanega od nekega znanega zveznega uradnika, ker je bil izstavljen na podružnico banke v Austinu.

Uboga, stara ženica se je tako prestrašila, da je skoro padla na tla. Priskočila sta blagajnik in neki drugi uradnik ter jo odvedla v sobo predsednika, kjer je sedla na stol ter zašepotala, da ji bo kmalu boljše.

Predsednik, blagajnik in uradnik so ravno pomilovalno zrli nanjo, ko so čuli naenkrat povelje: Roke kvišku! — ter zrli v žrelo pištole, katero je držala v roki mala, drobna ženica. Šest nadaljnih banditov pa je stopilo medtem v banko, zaklenilo vrata ter zaprlo vse uslužbence. Nato so vzeli roparji zlato iz kleti, ga spravili na voz ter se odpeljali.

Šele naslednji dan so našli in oprostili zvezane bančne uradnike. Belle Star pa je bila s svojimi ljudmi in plenom že daleč proč.

* * *

Roparji so postali s tem bogati, a njih pohlepnost je le še narasla. Belle Star je pričela snovati nadaljne načrte. Bila je nečimurna in občutljiva in pogosto je stavila na kocko svojo lastno varnost in življenje svojih ljudi, da se osveti radi kakega majhnega žaljenja, za katero bi se moški sploh ne brigal. Enkrat je bila v nekem kraju v bližini Austina, ko je čula reči tamošnjega sodnika da pozna Belle Star in da jo bo dal aretirati ter javno bičati. Takrat je sedela tolovajka direktno poleg sodnika pri mizi v nekem hotelu. Preoblečena je bila v moškega ter se le smehljala. Naslednjega jutra pa je dala poklicati sodnika pred hotel, se mu dala spoznati ter ga parkrat udarila s vojim bičem po glavi. Nato je skočila na konja ter hitro odjahala.

Belle Star je bila bolj brezsrčna in brutalna kot marsikateri njen moški kolega. Hladnokrvno je nekoč obsodila na smrt mladega moža, ki ni storil nič drugega kot branil svoje imetje. Tudi navaden sum ji je zadostoval kot dokaz.

Enkrat se je izjalovil neki roparski napad, ker se je lastniku dotične prodajalne posrečilo prikličati ojačenja ter prepoditi bandite. V svojem srdu je prišla Belle do prepričanja, da je njene načrte izdal neki mlad farmer, ki je bil v njeni službi kot špijon. Poklicala ga je k sebi in čeprav je zatrjeval svojo nedolžnost, ga je enostavno ustrelila ter dala pokopati njegovo trupło kot mrhovino.

Radi omejenega prostora je nemogoče navesti vse njene čine. Našla je rešitev za skoro vsak problem ter izhod iz vsake zagate. Ko je bil eden njenih ljudi aretiran ter obsojen na smrt, je odvedla ženo sodnika ter obvestila slednjega, da bo njegova žena umorjena, če bo bandit usmrčen. Dala je sodniku 24 ur časa in ker je bila vas ogorčena ter ni mogel sodnik oprostiti bandita, ga je pustil pobegniti, da prepreči umor žene. Ta se je vrnil nepoškodovan, a sodnik je moral resignirati.

Belle je imela številne prijatelje, ki so na skrivnem delali zanjo ter ji pošiljali informacije in svarila, vsled česar je banda več kot enkrat odnesla pete. Dolgo časa ni hotela vlada ničesar vprizoriti proti tem plenilcem, ker je bila mnenja, da je stvar krajevnih oblasti poloviti in kaznovati roparje. Ko pa je bilo tekom enega meseca oplenjenih pet bank in šest prodajalen ter ubitih devet ljudi, je prišla vlada do prepričanja, da je to naroden problem in poklicane so bile čete. Belle Star je terorizirala deželo. Njena beseda je bila postava. Na stotine malih farmerjev ji je plačevalo tedenski tribut in prišlo je celo tako daleč, da je bilo predlagano, naj plača vsaka občine Belle gotovo svoto denarja, da se ne bo pojavila.

Ko je dospelo na lice mesta vojaštvo, so bili dnevi razbojniške slave šteti, čeprav ni hotela Belle tega priznati ter izdajala proklamacije, ki so pozivljale vojake, naj pridejo. Prvi spopad je ugodno izpadel za Belle.

Zbrala je krog sebe rekrute, jih dobro založila z municijo, se postavila na njih čelo ter pregnala vojake. Njeno taborišče se je nahajalo v nekem gozdu in potniki so lahko hodili par jardov mimo, ne da bi se zavedali nevarnosti.

Štiri vroče bitke so se završile med roparji in četami, predno je prišlo do končnega spopada. Vse je kazalo, da se Belle ne prime nobena kroglja. Vedno je vodila svoje tovariše, se borila v njih družbi, a ušla je nepoškodovana iz vsake bitke. Njeni praznoverni pristaši so prišli do prepričanja, da je sploh neumrljiva.

* * *

Konec Belle Star je bil prav tako dramatičen kot njeno življenje. Oplenila je zopet celo vrsto bank in prodajalen ter slavila svoje triumfe s pojedino, ko je prišlo poročilo, da prodira dvesto in petdeset vojakov pod poveljstvom majorja, da naskoči trdnjavo. Skočila je na noge ter ukazala svojim banditom, naj zasedejo svoja mesta. Nepričakovano poročilo jo je takoj streznilo, a nekateri banditi so pili preveč in zaman so bile vse kletvice in pretnje tolovajke. Opotekli so se par korakov ter padli zopet na tla ter tam zaspali. Eden teh ljudi je v pijanosti oddal par strelov, izdal skrivališče tolovajev in Belle je bila tako srdita, da ga je takoj ubila s karabinko. Nato se je postavila na čelo svojih mož ter se pripravila, da zmaga ali umre.

Banditi so bili dobro zakopani ter so imeli obilo municije, a videli so, da imajo opravka z veliko pomočjo.

Končno je spoznala Belle, da bodo vsi ubiti ali pa ujeti, če bodo ostali v trdnjavi ter je osebno vodila izpad, v upanju, da bo v zmedi ušla. Banditi so ji sledili, a številni so bili še vedno pod uplivom alkohola. Belle je bila edina, ki se je hrabro borila. Kazala je presenetljiv mir. Vedno je napadala in že so kazali vojaki znamenja panike, ko jih je poveljnik nanovo navdušil. Pri zadnjem poskusu, da prodre skozi kordon čet, je padla Belle, zadeta od štirih krogelj.

Take smrti je umrla Belle Star, prav kot si jo je želela ter jo iskala.

TUDI DEKLETA SE SABLJAJO

V Wellesley visoki šoli za ženske je med drugimi športi jako priljubljen tudi sabljaški šport. Slika nam kaže dve tekmovalki.

Pozabljen učenjak.

Duhovnik, ki je znal, oziroma poznal nad tristo jezikov, je sedaj skoro popolnoma pozabljen. Poznal je večinoma vsa indijanska narečja in jezike.

Angleški univerzitetni profesor M. Mueller pripoveduje v svoji najnovejši knjigi o jezikovni znanosti o možu, ki je poznal nič manj kakor 300 jezikov. Ta mož, bil je to španski jezuitski pater Hervas, je v znanstvenih krogih sicer znan, čeprav ne uživa onega ugleda, kakor bi ga zaslužil, v širši javnosti pa se njegovo ime malokdaj omenja. Hervas je bil rojen na Španskem leta 1735 in je dočakal starost 74 let, umrl je torej leta 1809. Po posvetitvi v redovnika se je Hervas podal na misijonsko potovanje po Ameriki, kjer je obiskal vsa indijska plemena od juga do severa in oznanjal krščansko vero. Na ta način se je seznanil z vsemi indijskimi jeziki in ker je imel izreden talent za učenje jezikov, se je učil tudi drugih. Pri učenju se je poslueval posebnega lastnega sistema, ki mu je omogočil, da je obvladal govor in pisavo v najkrajšem možnem času.

Iz Amerike je papež skupaj z drugimi misijonarji, radi gotovih vzrokov odpoklical tudi Hervasa v Rim ter ga poveril z vodstvom tamkajšne misijonarske šole. Učeni mož je učil mlade misijonarje, ki so se vzgajali za delo med divjimi narodi, različnih jezikov, obenem pa pridno nadalje študiral in pisal. Izdal je okrog 40 kompletnih poljudnih slovnic najrazličnejših jezikov, leta 1800 pa je izšlo njegovo največje delo šest zvezkov v obsegajoči "Katalog jezikov", v katerem je na znanstveni način obdelal nevrjetno število 300 jezikov. To je bilo delo, ki nima primere v zgodovini jezikovne literature in je še danes, kljub marsikateremu zastarelemu in že davno ovrženemu nazoru, dragocen zaklad za znanstvenika raiskovalca.

Hervasovo delo na polju proučevanju jezikov ni ostalo samo skoro nevrjeten in čisto osamljen fenomen, ampak je zapustilo tudi globje plodove. Mož je bil prvi, ki je opazil zanimivo sorodnost nekaterih jezikov, ki se govore na zelo različnih delih zemlje. Njemu pripada slava, da je že davno pred W. v Humboldtom odkril malajsko-polinezijsko jezikovno skupino, ki obsega od Madagaskarja dalje vse indijske in avstralske otoke tja notri do zapadnih bregov Južne Amerike. Ravno tako je tudi ravno on prvi razkril veliko sorodnost med sankritom (staroindiščino) in grščino. Napravil je v svoji tozadevni razpravi samo nekaj napak, to pa ne po lastni, ampak po krivdi materijala, ki ga je črpal iz tedanje prve in zelo slabe in pomanjkljive slovnice sanskrita. Potemtakem je bil Hervas res prvi praveati poligiot, kakršen se morda nikdar več ne bo rodil.

Vedno zvest.

— Ljubi Joško, ali mi boš ostal tudi vedno zvest?

— Naravno draga! Ostal sem še vsaki zvest!!

ALI VESTE, —

da je znani srbski ministrski predsednik Pašič zdravnik po poklicu in da je v prejšnjih letih izvrševal zdravniško prakso? Ali veste, da so Helmar turške cigarete 100% čistega turškega tobaka, najboljšega tobaka za cigarete?

V očigled selitve.

Če se nameravate seliti, nas obvestite čimprej mogoče, da lahko sklenemo takoj dogovor ter se pripravimo na službo.

Z dobo selitve je vedno zvezano nenavadno število novih vprašanj za Edisonovo službo. S sodelovanjem naših odjemalcev si bomo vedno prizadevali ustreči vsem tem zahtevam—točno zaprli tok v starem ter ga odprli v novem stanovanju.

Ko pišete ali telefonirate, vas prosimo, da navedete svoj stari in svoj novi naslov.

The New York Edison Company

At Your Service

Glavni urad: Irving Place in 15. cesta.

Podružnice, kjer so električne potrebščine razstavljene ter se razkazujejo v udobnost javnosti.

20 Norfolk St
10 Irving Place
865 Broadway
124 West 42d St
151 East 86th St
15 East 125th St
362 East 149th St
555 Tremont Ave

Ponoči in v slučaju potrebe pokličite.

Manhattan—Watkins 3000 Bronx—Mott Haven 1300

Vsi uradi (razen 10 Irving Place in 865 Broadway) odprti zvečer.

Rad bi zvedel za prijatelja TONY TOMŠIČ p. d. Balus iz Knežaka in JOSIPA MIHELIČ (Smit) iz Castelnuova. Prosim, da se mi javita. — Andy Valenčič, Box 42, Morris, Pa. (24-25—4)

HIŠA NA PRODAJ

z lepim vrtom, z vsem gospodarskim poslopjem in z mizarsko delavnico v Zgornjih Domžalah št. 68 po domače pri "Janezku". — Peter Vidmar, 46 First Ave., New York, N. Y. (24-26—4)

SLOVENSKO-AMERIKANSKI

KOLEDAR

za leto 1924

V ZALOGI GA IMAMO ŠE SAMO PAR STO IZTISOV.

Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči, da ne bo prepozno.

Cena 40 centov. Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt Street New York

Spomladno potovanje v domovino.

Znano je, da sedanja priseljeniška postava dovoljuje povratek tekom šestih mesecev izven kvote tudi onim, ki niso ameriški državljani.

Naši rojaki imajo sedaj najlepšo priliko obiskati svoj rojstni kraj in se zopet zadovoljni in okrepčani na duhu in telesu, vrniti.

Kadar se odločite potovati v domovino je najbolje, da se obrnete za navodila na nas, ker imamo v tem oziru dolgoletno skušnjo in smo radi tega v stanu, Vas dobro poslužiti.

Opozarjamo Vas na —

VELIKO IZLETNO POTOVANJA 14. MAJA t. l. S PARNIKOM "PARIS".

Pišite po navodila.

Denarna izplačila in druge bančne posle izvršujemo najugodneje.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

NESREČNA LJUBEZEN

R. K. — Za "Glas Naroda" poslovenil J. Ž.

38 (Nadaljevanje.)

Pozval ga je v kot rekoč:

— Tukaj imate pismo. Prečitajte naslov.

Kočijaž je prečital.

— Ali veste, kje je dotična ulica?

— Vem, gospod.

— Dobro. Peljite se tja ter izročite pismo. Če vas bodo kaj vpraševali, ne črhnite niti besedice. Recite, da vas je poslal neki neznanec. Pisma pa ne smete vzeti nazaj. Za nobeno ceno ne.

— Zapovedali ste, gospod — je odvrnil vdani kočijaž, hoteč oditi.

Knez Sobolej ga je pozval nazaj.

— Potem pa vozite po ovinkih in glejte, da vam ne bo nihče sledil. Vrnite se domov. Pome se ni treba voziti. Jaz lahko najmem droško.

— Dobro, gospod.

— In ko se vrnete domov, sporočite gospodični Leni Gropen moje pozdrave. Recite ji, da je gospod Alten težko bolan ter ji povejte, da bo najbrže prestal nevarnost. Povejte ji, da bom jaz ponoči pri gospodu Altenu.

Komaj je služabnik odšel, je vstopil gospod Frank. Bil je sit, rdeč, in poznalo se mu je, da je pil par kozarcev čez mero.

Sedel je poleg Soboleja ter mu začel pripovedovati:

— Ljudje pravijo, da je sedaj v tem razdobju telesna moč brez vsakega pomena. Jaz sem pa vse drugačnega mnenja. Včasih je pa telesna moč vendarle koristna. Če bi ne bilo mene poleg, ko je padel Alten s konja, bi mu presneto slaba predla. Prijel sem ga ter dvignil kot otroka ter ga prenesel v lekarno. In vrjemite mi, ni se mi zdel težji kot otrok. Potem so ga obvezali. No, to je šlo primerno hitro. Še sedaj ga nesem, kamorkoli želite. Jaz sem hrust in vetlikan ter se ne znam galantnejše izražati, dragi knez. Mi boste že oprostili, kaj ne? Vi ne veste, kako sem srečen, zadovoljen in vesel, če morem komu s svojo močjo izkazati kako uslugo.

Knez Sobólej mu je hvaležno stisnil roko.

— Hvala vam, gospod Frank. Najlepša hvala. Ako bo gospod Alten ozdravel, ne smete pozabiti, da bo to v gotovi meri tudi vaša zasluga.

— Ozdraveti mora, pa če je moja zasluga ali ne. Za božjo voljo, kaj bi vendar počel brez svojega najboljšega prijatelja?

Nato je začel med prsti svaljkati cigareto.

— Saj lahko kadim, kaj ne knez?

Sobolej ga je precej osorno pogledal ter odločno odvrnil:

— Ne, kaditi pa ne smete, gospod Frank. To je bolniška soba, in na vsem svetu menda ne poznam zdravnika, ki bi dovolil kaditi vspričo bolnika. Vse drugo, dragi gospod Frank, somo cigaret ne.

— No, za bolniškega strežnika bi pa ne bil sposoben — je odvrnil Frank ter spravil cigareto. — Za vse drugo, da, toda za bolniške ga strežnika ne.

— Tudi meni se zdi, da ne, — se je zasmejal Sobolej.

— Čakajte malo, knez, nekaj sem vas hotel vprašati.

— No, kar vprašajte. Če bom mogel, vam bom odgovoril.

— Povejte mi, kaj počne gospodična Jolanta?

— Hvala vam. Vesela je, zdrava in zadovoljna.

— Povejte mi vendar kaj o nji. Veste, vsaka malenkost, ki se nje tiče, me strahovito zanima.

— Kaj bi radi izvedeli?

— Rad bi vedel, če ima rajši navadne ali čokoladne bonbone?

— Meni se zdi, da je čokoladne in navadne in da ne pozna pri bonbonih posebne razlike.

— Zdi se mi, da taka deklica sploh ničesar drugega ne je kot same bonbone, — je rekel Frank, in njegove velike oči so se zaiskrile. — Ali mislite, da bo tudi svojega moža silila jesti sladkarije?

Sobolej si je moral z robcem zatisniti usta da se ni nagnas zasmejal.

— Ne, motite se, moj prijatelj. Ako se bo Jolanta poročila, bo vzela le takega moža, katerega bo ljubila iz vse svoje duše. Ljubezen pa premaga vse. Ako bo možu povolji, bo jedla koruzne žgance, kislo zelje, česen in čebulo. Pozdravljeni, moj dragi Frank! Nasvidenje!

Frank je sila nerad prekinil ta pogovor, ki je bil zanj jako zabaven. Na vrata je pa že potrkal bolniški strežnik.

* * *

Kako strahovito dolga je noč v bolniški sobi V sobici na hodniku sta spala služabnik in bolniški strežaj. Njuno spanje je bilo nemirno. Bila sta pripraljena, da ju bo kdo vsak trenutek poklical.

Ura je kazala tri. Ob bolnikovi postelji je sedel Sobolej ter si z rokama podpiral glavo. Njegovo telo je bilo utrujeno, toda njegova duša je bila bolj razburjena kot kdaj prej.

Neprestano je zrl v bled obraz, ki je mirno počival na blazinah. Misel, da je Lena posvetila vso svojo ljubezen temu možu, ga je gnala v blaznost.

Strašna ljubosumnost je trpinčila njegovo srce. Prav dobro je vedel, da se more motiti človekovo spanje z ostrim pogledom, pa je kljub temu nepremično zrl vanj.

Bolnik je začel bolj nemirno dihati. Roki, ki sta mu ležali na odeji, sta se začeli krčiti.

Naenkrat se je pojavil v obrazu grbca izraz peklenskega zadovoljstva.

Zavedal se je dejstva, da je sam osamljen z roparjem njegove sreče in življenja Bolnik mu jei zročen na milost in nemilost.

Kdo mu more braniti, da bi v enem samem trenutku obrnil plaz preteče usode v drugo smer?

Nihče ne sliši — nihče ne more dokazati . . . niti na nebu niti na zemlji . . .

Ranjenec je odprl usta ter začel mrmrati nerazumljive besede. Dvigal je roko kot da bi se hotel ubraniti zločestega pogleda, ki je bil uprt vanj kot upira roparica pogled na svojo žrtev.

Naenkrat je zaplamtelo v brezbarvnem licu. Mahoma je bil ves obraz pokrit z rdečkastimi madeži.

— Mrzlica! Mrzlica!

Kot kača se je zvila nakažena Sobolejeva postava. Zakrohotati se je hotel ter dati duška svoji osveteželjnosti, toda ustnice so se mu samo skremžile in se nekoliko dvignile, da so se pokazali za njimi rjavi zobje.

(Dalje prihodnjič.)

Kukavičja ura.

K. Muran. — Prevel Bolči Ž-n.

Razkošen Budoar. Prostor napolnjuje mistična svetloba, ki jo razliva viseča, z rdečim senčnikom zastrta svetilka.

Noslonjena globoko nazaj je sedela na divanu mlada žena zlato-plavih las. Njej nasproti v ceremonijalni pozi mož, čigar resni izraz v obrazu ga je delal starejšega, kot bi mogel biti v resnici. Oba sta že izmenjala medsebojno prve konvencijonalne fraze in nastala je mučna pavza. Dama se je nervozno igrala s čipkastim robcem in zdelo se je, kot da nečesa pričakuje. Ljubila je tega moža, katerega je do danes brezuspešna opozarjala na svojo ljubezen. Od bratranca Maksa, ki je bil njegov prijatelj, je bila izvedela, da ga je neka nesrečna mladostna ljubezen potisnila v samoto. Baš vsled tega se ji je zdel interesanten — zakaj ga ne bi tolažila? Maks si je vneto prizadeval da ji izpolni srčno željo in da ju zbliža. Ravno danes ji je bil namignil, da njegov prijatelj Ivan vendarle ne bo mogel ostati neobčutljiv napram njeni brhkosti in se ji bo končno moral razodeti. — Zakaj se obotavlja? Opazovala ga je z napol zaprtimi trepalnicami.

Ivan je gledal sanjavo predse. Kolikokrat mu je pravil Maks o ljubezni te nesporno lepe ženske in ga zaklinjal naj že enkrat udejstvi svoje brezdušne ljubezenske sanje, naj seže po sreči, ki se mu nudi in naj začne v prijetni domačiji novo življenje. Maks je bil edini človek, čigar besede so mogle vplivati nanj. On, ki ima pravzaprav dovršeno naziranje o družinskem življenju, se je počutil v svoji samoti nezrečeno samega, pa se je vdal slednjič pritisku svojega prijatelja in se odločil, da nastopi kot snubec. Vendar, sedaj bo bi moral spregovoriti odločilno besedo, mu je jezik odpovedal. Moral bi govoriti o ljubezni, a občutil je ni. More li edino dobra volja storiti, da postane dober soprog, zagotoviti mu trajno srečo? Sreča je bila tu le enostranska ljubezen in ta more mesto osrečiti, pripraviti grenke čase obema. Sam je nekoč poizkusil bridke sadove takega razmerja. In med plavolaso ženo in njim se je pojavila ženska postava temnih las. On ni je mogel odpoditi. Čutil je, kako počiva njen pogled na njem, kakor nekoč; gledal je njene fino oblikovane ustnice, katere bi bil tako rad poljuboval, a so se mu z gnevom odtegovale. Bil je njena lutka, igrača, katero je ona zavrgla, čim je prenehala biti nova. On je vzel stvar resno in izgubil pri tem srce in dušo.

"Nesmisel", mu je govoril prijatelj. "Žene je treba ljubiti samo s pridržkom: nič več, kakor on nas ljubijo, raje manj, da se zavarujemo pred razočaranjem".

Da, kdor vzame vse tako lahko, kakor ta Maks, ki pozna le najprijetnejše strani življenja.

Ivan se je vzravnal. Siloma se je otresel spominov in sklenil le najprijetnejše strani življenja.

Ivan se je vzravnal. Siloma se je otresel spominov in sklenil je spregovoriti odločilno besedo.

"Ku-ku", se je nenadoma razleglo po prostoru in sedemkrat se je klic. ponovil.

Ivan se je preplašil in brez izraza strmel v kukavičjo uro. Beseda, katero je pravkar hotel spregovoriti, mu je obtičala v grlu. Bil je smrtno bled in ledeni mravljinci so se mu razlezli po telesu.

Dama, ki je sledila njegovim kretnjam ga je začudeno vprašala:

"Kaj vam je, doktor?"

"Oprostite, milostiva", je zajecljal. "samo trenutna slabost, oprostite mi!"

In preden je žena prišla od začudenja k sebi, je pritisnil on njeno roko na svoje ustnice, izbegavajoč njen pogled ter skoro v divjem begu zapustil sobo.

"Ali se sme?" je čez nekoliko časa vprašal čist glas. Maks je pogledal previdno skozi priprta vrata. Ker ni dobil odgovora, je potrkal ponovno:

"Sme li nevredni prestopiti najsvetejše?".

"Pustite svoje abotne šale!"

Glas ki je to govoril, se je tresel od razburjenpa.

Maks se je ozrl krog sebe:

"Si sama?"

"Da, sama sem in hočem ostati sama. In če bi me hoteli še enkrat omožiti, tedaj gotovo ne bom vzela norca, kakršen je tvoj dični prijatelj, o katerem si me prepričeval, da me ljubi in da me želi imeti".

"No, mar ni bil tu?"

"Bil je pač tu, a sedel je kot lipov bog, slednjič pa je pobegnil kot norec."

"Zakaj?"

"Zakaj? To moraš vprašati njega; jaz si lahko samo toliko mislim, da v njegovi glavi ni vse v redu".

"Ku-ku", je zaklicalo tedaj s stene, osemkrat v naglih presledkih.

Maks se je ozrl.

"Prokleti vol! Tu imaš rešitev zagonetke".

"Mar si tudi ti ponorel?"

Maks je molčal in divje gledal v kukavico. ki je pravkar izginila v svojo hišico.

"Ah, razumem!" je začela sestrična in prasnila v smeh. "Moja kukavičja ura me je obvarovala pridobitve, katero bi pozneje globoko obžalovala. Mnogo ljubljena, večno objokovana je gotovo imela tudi kukavičjo uro, in mesto slavčevih ljubimkanj, je oznanjala nepozabne ovčarske ure. Zato je buljil bedak v uro, kakakor sedaj ti. Hvala Bogu, da je prišlo tako! Preteklost bi me ne bila vznemirjala, ali opravljena bi morala biti, četudi je spomin na njo še tako gorak; zato pa naj ji on le še naprej posveča svojo skrb sam, kajti čutim se vseeno predobro, da bi morala postati nekak "pomočnik v sili", kakor pravi ona pešem: "Če ne moreš imeti, kar ljubiš, tedaj ljubi pač on, kar imaš!" Bil bi to zame sijajen zakon, hvala lepa! Kako vesela sem, da mi je bilo to prihranjeno! Sedaj pojdem, da se privadim samoti, da najdem zopet samo sebe; moj ponos mora preboleti udarec, moje srce je ozdravljeno!"

Maks se je pripročil. Razmišljal je o tem, kar je pravkar slišal in ni vedel, je li bilo vse resno govorjeno ali je bilo hlinjeno. Korakal je počasi po hodniku, kar začuje velik ropot. Naglo je pohitel nazaj in odprl vrata, vendar jih je pravtako hitro zopet zaprl, da ne bi sestrična vedela, kako jo je videl plakajočo pokopano v blazine na divanu. Če pa je bilo vse resnica ali hlimba, o tem si je bil sedaj na jasnem; kajti kukavičja ura je ležala na tleh razbita . . .

Vijolinist, ki s svojo umetnostjo drobi steklo na drobne kosce.

Iz Bostona poročajo, da se je tam pojavil vijolinist Jasper, ki je zainteresiral javnost za svoje produkcije ne toliko s svojo umetnostjo, kolikor s svojo goslaško tehniko. Jasjer namreč drobi s svojo specijalno virtuoznostjo šipe in steklene predmete na drobne koščke. Čim potegne z lokom po instrumentu, se kristalni predmeti, ki se nahajajo v njegovi bližini, razpočijo in razlete. Pri tem se čuje samo močan pok. Za te poskuse so se začeli zanimati naravoslovci. Povabili so vijolinista v sobo z dvema velikima zrcaloma. Jasper je začel vleči po strunah. Prvi zvoki vijoline so bili šibki, sledeči pa se zgostili v nekak ječeč ritem in pri tem sta se obe ogledali razpočili kakor ra jih je prerezal neviden diamant. Naravoslovci so mnenja, da imajo gotovi zvoki v svojevrstni kombinaciji zmožnost pokreniti v atmosferi tako ostro vibrirano gibanje valov, da lahko razbijejo molekularno ravnotežje stekel. Ta stvar do danes še ni bila znana in je prišel nanjo šele vijolinist Jasper.

Obrite žene in možje s kitami.

Pri zamorskem rodu Amero si goje lase izključno moški, ženske pa so čisto obrite. Mlali črnci polagajo posebno važnost na to, da jim vzrastejo dolgi lasje, iz katerih si spletajo kite. Kolikor večje kite ima, toliko bolj lep je toliko več ima občudovalk. Ako mlademu zamorskemu fantu nočejo zrasti dolgi lasje, si pomaga z umetnimi, dobro prebarvanimi kitami. Novorojenčka obrijejo tretji dan po rojstvu. Te lase spravijo z obritimi lasmi matere in veljajo za nedotakljivo svetost v koči. Šele ko je otrok obrit, ga pokažejo očetu in sosedom.

ALI VESTE,—

da je večina slovenskih farmerjev v Združenih državah opravljala po svojem prihodu v to deželo delo v rudnikih in jeklarnah? Ali veste, da dosti ljudi rado plača več za fielmar turške cigarete kot za druge vsled izbornega okusa 100% čisteza turškega tobaka, najboljšega tobaka za cigarete?

IZJAVA.

Podpisani tem potom izjavljam, da nisem plačnik za nobene dolgove, katere bi moja žena Julija napravila. — Frank Penko, 1548 East 43. St., Cleveland, Ohio.

(23,25,28—4)

VSEH TEH 26 DRAGOCENIH PREDMETOV VREDNIH $25.00

samo za $9.95.

Poglejte sliko in sami precenite vrednost VSEH TEH 26 DRAGOCENIH PREDMETOV, katere nudimo skoraj zastonj. Nobena druga tvrdka ne more nuditi kaj takega, kajti mi sami dobivamo blago naravnost iz tovarn ter ga prodajamo direktno odjemalcem. Če bi hoteli kupiti vseh teh 26 predmetov posamezno, bi morali dati zanje najmanj $25.00, če pa kupite VSE SKUPAJ OD NAS—PLAČATE SAMO $9.95. Vsi ti predmeti so najboljše kakovosti ter boste ž njimi popolnoma zadovoljni. Pa magari, da ne potrebujete vseh teh predmetov, se vam bo izplačalo naročiti to skupino ter posamič prodati komu drugemu ter boste pri tem zaslužili lep denar. Če bi pa ne bili zadovoljni in če nam vrnete vse tekom desetih dni zavarovano po parcel pošti, vam bomo vrnil denar. Seznam predmetov je naslednji:

1) Krasna ročno izrezana imitacijska ura-kukavica, 2) krasna ura, nikljasto posrebren obod, krasno engraviran in močan, priročen in dober časomer, 3) čopič za britje, 4) žepna varnostna britev, 5) skrivnostna ključavnica, katero samo tisti lahko odpre, ki pozna tajnost, 6) ustnik za cigarete, 7) pozlačena verižica, 8) par lepih zapestnih gumbov, 9) fountain pen, 10) kravatna zaponka, 11) zložljive žepne škarje, 12) žepna oprema: nož, žlica in vilice v enem, jako praktično za potovanja, piknike, izlete itd., vredno $3.00, 12) pipa, 14) žepni nož, 15) strižilec las, vreden $3.00, 16) odpiralec pisem, 17) pateskop s 30 slikami, skozi katerega lahko vidite vse tako čisto in naravno kot živo, 18) knjiga za račune, 19) ovratna igla, 20) pozlačen pečatni prstan, 21) glavnik, 22) pozlačena igla za ščitnik, 23) denarnica, 24) ženska ovratnica, 25) operno kukalo, vredno $2.50, in 26) žepa priprava, sestoječa iz nikljastega ročaja, v katero se lahko pritrdi 5 orodij, ki so v ročaju, namreč: screwdraiver, reamer, sveder, šilo in corkscrew.

NE POŠILJAJTE DENARJA VNAPREJ; izrežite samo ta oglas in ga nam pošljite s 50 centi za poštne in pošiljalne stroške, za blago pa plačate $9.95 na svojem domu. Hitite ter pošljite naročilo takoj.

GRAND NOVELTY COMPANY

1723 N. Kedzie Avenue Dept. 5668 Chicago, Ill.

Kretanje parnikov - Shipping News

29. aprila: Republic, Cherbourg.

3. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Pres. Wilson, Trst; La Savoia Havre; Orbita, Cherbourg.

7. maja: Aquitania, Cherbourg;

8. maja: Belgenland, Cheroburg.

10. maja: Homeric, Cherbourg; America, Cherbourg.

14. maja: Paris, Havre; Martha Washington, Trst Berengaria, Cherbourg.

15. maja: Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg Stuttgart, Bremen.

16. maja: Orca, Cherbourg; Veendam, Bologna Pres. Roosevelt. Bremen.

17. maja: Majestic, Cherbourg.

21. maja: France, Havre:

22. maja: Lapland, Cherbourg.

24. maja: Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Tyrrhenia, Cherbourg; Colombo, Genoa.

27. maja: Reliance, Cherbourg in Hamburg; York, Bremen.

28. maja: Aquitania, Cherbourg.

30. maja: America, Genoa.

31. maja: Homeric, Cherbourg; Conte Verde Genoa; Pres. Harding, Cherbourg.

Veliki izlet v JUGOSLAVIJO na svetovno znanem parniku 'AQUITANIA'

45,647 Ton

ODPLUJE IZ NEW YORKA 7. MAJA

(PREKO CHERBOURGA)

Preživite 6 zabavnih dni na morju ali manj kot 9 dni od New Yorka dodoma. Izletnike bo osebno vodil G. St. M. Vuković, uradnik Cunard črte v New Yorku, ki je bil prej uradnik Jugoslovanskega Konzulata v New Yorku. G. VUKOVIĆ bo zaeno z izletniki potoval do Zagreba, skrbel za vsakega potnika in gledal, da bo vsak kolikor mogoče ugodno potoval.

CUNARD ČRTA je znana po vsem svetu vsled svoje nenadkriljive postrežbe in izvrstne kuhinje. Ne zamudite te dragocene prilike ter posetite domovino. Za nadaljna navodila vprašajte najbližjega Cunardovega agenta v vašem mestu ali pa naravnost pri

CUNARD LINE

25 BROADWAY NEW YORK

HITRA POTNIŠKA SLUŽBA od NEW YORKA do TRSTA

(preko Genove)

Najboljša in najkrajša pot po Sredozemskem morju z našimi veličastnimi parniki,

GIULIO .... 1. maja; 17. juni.; 19 julija
COLOMBO 24. maja; 1. julija; 7. avgusta
GIULIO CESARE 8 juli.; 16 avg.; 19 sept.

Največji in najhitrejši parnik na olje za Sredozemsko morje.

Udobne kabine tretjega razreda z 2, 4 in 6 posteljami za družine in ženske. Pri okusnih obedih je vino brezplačno. Za podrobnosti vprašajte našega agenta v vašem mestu ali pa naravnost pri

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Italia-America Shipping Corporation
1 State Street General Agenti New York

Naši zastopniki v Jugoslaviji: Jadranska Banka, Beograd in njene podružnice.

New York, Plymouth, Havre, Paris
PARIS ..... 14. maja

New York, Havre, Paris
LA SAVOIE ..... 3. maja
SUFFREN ..... 13. maja
FRANCE ..... 21. maja

New York, Vigo (Spain), Bordeaux
ROUSSILLON ..... 6. maja

Pišite za navodila lokalnem agentu ali na glavni urad:
19 STATE STREET. NEW YORK

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi v "Glas Naroda"

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Potovanje v Jugoslavijo.

Kdor namerava potovati to spomlad v stari kraj na obisk ali za stalno, priporočamo, da se odloči za parnik "PARIS", največji in najnovejši parnik francoske parobrodne družbe, ki odpluje iz New Yorka

14. MAJA 1924.

Železniška zveza preko Francije, Švice in Avstrije je za Jugoslovane najbolj pripravna po francoski progi, zlasti pa še s parnikom 'PARIS' in se pride v devetih dneh v Ljubljano; oni pa, ki potujejo v zasedno ozemlje, se peljejo iz Pariza naravnost v Trst.

S tem parnikom potuje tedaj tudi naš uradnik, ki bo spremljal potnike do Ljubljane, in bo pazil tudi na njih vse do Ljubljano, da bo šla naprej vedno s istim vlakom, kot potniki.

Vsi potniki III. razreda so nastanjeni na tem parniku v kabinah po 2-4-6 v eni kabini; kdor želi potovati takrat na tem parniku, naj nam dopošlje čim prej $10.00 are za II. razred in $50 za drugi razred, da mu preskrbimo dobro kabino že sedaj, da ne bodo boljši prostori vsi oddani.

Frank Sakser State Bank
New York, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje, Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki še niso ameriški državljani, morejo potovati v stari kraj na obisk, toda potrebno je, da se povrnejo tekom šestih mesecev in so pripuščeni brez vsake neprilike v to deželo.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Nadaljni priseljenci iz Jugoslavije bodo pripuščeni sem zopet po 1. juliju 1924. Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Ako želi kedo naročiti vozni list iz Jugoslavije v CANADO naj nam piše za pojasnila.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York
Glavne zastopstvo Jadranske banke.

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste s njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem

Uprava "Glas Naroda"

Rad bi zvedel, kje se nahajajo LOUIS PLUT, JOSEPH FATUB in JACK BIČAJ. Svoječasno smo bili skupaj, ker pa sedaj ni nič znano, kje se gori omenjeni nahajajo, prosim cenj. rojake po Ameriki, da mi naznanijo njih naslove. Ako pa sami čitajo ta oglas, so prošeni, da se mi oglasijo v najkrajšem času, ker jim imam poročati važne zadeve. — Andrew Koejančič, Box 6, Coketon, W. Va.

(24-25—4)

ITALIJANSKE HARMONIKE.

Mi izdelujemo in importiramo razne prvovrstne ročno napravljene ITALIJANSKE

HARMONIKE, najboljše na svetu. Deset let garantirane. Naše cene so nižje kot drugih izdelovalcev. Brezplačen pouk v igranju kupcem. Pišite po BREZPLAČNI cenik. RUATTA SERENELLI & CO. 17 Bule Island Ave, Dept. 43, Chicago, Ill.